

Opinion:

Unges utdannings- og yrkesvalg 2023

Gjennomført for Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse

Bjørn Jacobsen | bj@opinion.no

Line Bjerke | line.bjerke@opinion.no

Innhold

- Prosjektinformasjon
- Om undersøkelsen og rapporten
- Sentrale funn
- Del 1: Utdanning
- Del 2: Yrke og karriere
- Del 3: Informasjon og rådgivning
- Del 4: Utdanning.no
- Del 5: Beskrivelse av utvalget

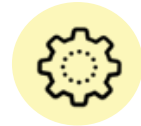

Prosjektinformasjon

OPPDRAKSGIVER

Direktoratet for høyere utdanning
og kompetanse
v/ Cecilie Hoe

METODE

Webundersøkelse

FORMÅL

Kartlegging av unges utdannings- og
yrkesvalg

MÅLGRUPPE

Menn og kvinner i alderen 15-25 år

GJENNOMFØRING

April og mai 2023

UTVALG

1116 respondenter. Respondentene er
trukket fra Norstat sitt webpanel. Dataene er
vektet lands-rep på alder, kjønn og geografi

Om undersøkelsen og rapporten

FORMÅL OG TEMA

Avdeling for utdannings- og arbeidsmarkedsinformasjon i Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-Dir), som drifter Utdanning.no, ønsker å avdekke unges drømmer, holdninger, verdier og forventninger knyttet til utdannings- og yrkesvalg.

Formålet med undersøkelsen er å innhente kunnskap om hvilke behov og ønsker de unge har for informasjon og tjenester på nett når de skal velge utdanning og yrke.

Undersøkelsen er gjennomført tidligere av Ipsos, henholdsvis i 2007, 2008, 2009, 2012, 2015 og 2019, samt av Opinion i 2021.

OM RAPPORTEN

Rapporten inneholder et helhetlig sammendrag innledningsvis, samt en kortfattet oppsummering knyttet til hvert kapittel.

Underveis i rapporten illustreres de viktigste funnene fra undersøkelsen grafisk med kommentarer.

Resultatene presenterer utvikling over tid, med hovedfokus på sammenligning med 2021.

Variasjoner mellom undergrupper kommenteres der det er signifikante forskjeller. I tillegg til kjønn, ser vi i analysene gjennomgående på to ulike aldersgrupper:

- De unge mellom 15 og 19 år.
- De litt eldre mellom 20 og 25 år.

UTVALG OG METODE

Målgruppen for undersøkelsen er et kvotebasert utvalg av den norske befolkningen mellom 15 og 25 år. Vi har fått svar fra 1116 personer i perioden 19/4-14/5 2023. Resultatene er vektet på kjønn, alder og landsdel i henhold til offentlig statistikk for befolkningssammensetningen.

Utvalgsundersøkelser er alltid beheftet med usikkerhet. Feilmarginen varierer med antall intervjuer og svarfordelingen på det enkelte spørsmål. Med over 1000 spurte ligger feilmarginene for totalutvalget på rundt +/- 1,4 - 3,2 prosentpoeng. Feilmarginen for tall i undergrupper er større.

Resultatene tolkes med bakgrunn i kji-kvadrattesting med 95 % signifikansnivå. Signifikante forskjeller mellom undergrupper og gjennomsnittet (totalen) er med 95 % sannsynlighet utenfor feilmarginene og skyldes ikke tilfeldigheter.

Sentrale funn

Majoriteten av de som går på ungdomsskole, vgs eller er lærlinger planlegger å ta utdanning etter VGO – og mange vurderer høyere utdanning. Det er likevel en signifikant nedgang i andelen som planlegger dette fra 2021

3 av 4 av de som går på ungdomsskole, videregående skole eller er lærlinger planlegger å ta mer utdanning etter videregående opplæring (heretter VGO). En høyere andel kvinner enn menn planlegger å ta mer utdanning etter VGO. Blant de som vil ta utdanning etter VGO er det 62 % som vurderer utdanning på høyskole- eller universitetsnivå.

Egen interesse og trivsel er viktige kriterier for utdannings- og yrkesvalg

Både når det gjelder utdanningsvalg og yrkespreferanser fremstår egen interesse som den viktigste faktoren. Når det gjelder utdanning er det særlig viktig at *fagområdet interesserer* og at man *får en jobb man ønsker seg*. Ved yrkesvalg er majoriteten blant annet opptatt av at yrket skal være *tilpasset til egne interesser, trivsel/arbeidsmiljø*, at man får *brukt sine egne evner* og at *arbeidet skal føles meningsfullt*. Dette er i tråd med resultatene fra 2021. Det er likevel en signifikant økning i sikkerhet og lønn siden 2021, mens miljø og interesse går ned.

Mange synes det er vanskelig å velge utdanning

Mer enn halvparten er uenig i at det er lett å velge riktig utdanning og 50 % synes det er vanskelig å forstå hvilke yrker man kan få med ulike utdanninger. Flere menn enn kvinner svarer at det er lett å velge riktig utdanning, at de vet hva de vil og at de utdanner seg for å oppnå en bestemt karriere. Disse kjønnsforskjellene er stabile siden 2021.

Sentrale funn

Tydelig kjønnsforskjeller i preferanse for både utdanning og yrkesvalg

Kvinner svarer oftere at de planlegger eller har tatt helse- og omsorgsrelaterte utdanninger. Menn nevner oftere tekniske utdanninger, og ønsker oftere å jobbe med manuelt arbeid eller teknologi, slik som elektriker, sivilingeniør, eller økonom. Disse kjønnsforskjellene er i tråd med 2021.

Det er fortsatt delte meninger om rådgivningstjenesten på skolen

Totalt er 29 % fornøyd og 34 % misfornøyd med rådgivningen de har fått på skolen. Stabilt fra 2021. Det er særlig menn og den yngste aldersgruppen mellom 15 og 19 år som er fornøyde. Mer enn halvparten av de som er misfornøyde med rådgivningstjenesten på skolen sier at det skyldes at de finner bedre informasjon selv. 48 % oppgir at rådgiveren ikke hadde tilstrekkelig kompetanse.

Behov for mer informasjon om utradisjonelle og fremtidsrettede yrker

Litt over halvparten (54 %) føler at de har den informasjonen de trenger for å ta gode utdannings- og yrkesvalg. Andelen som opplever at de ikke har tilstrekkelig med informasjon (31 %) etterlyser mer beskrivende informasjon om hvordan yrket er i praksis og hva som er fremtidsrettet. Det er også mange som savner informasjon om mer utradisjonelle yrker samt en bedre oppfølging tidligere i utdanningsforløpet.

Sentrale funn

Internett fortsetter å være den viktigste kilden til informasjon om utdanningsmuligheter

4 av 5 mener internett er en viktig kilde for å gi dem nyttig informasjon om utdanningsmuligheter. 3 av 5 foretrekker å finne informasjon selv på nettet når de skal få informasjon om utdanningsmuligheter. Rundt halvparten foretrekker også å snakke med en rådgiver/veileder ansikt til ansikt.

Kjennskap til Utdanning.no har en tydelig økende trend

96 % kjenner til Utdanning.no som er en signifikant økning fra 2021. Av disse er det 92 % som har brukt nettiden. De som er misfornøyd mener det mangler informasjon om yrker og at beskrivelsen av de forskjellige yrkene er for subjektive.

Del 1

UTDANNING

Utdanning

FÆRRE VIL TA UTDANNING ETTER VGO

3 av 4 (76 %) av de som er elever på ungdomsskole eller videregående eller er lærlinger planlegger å ta utdanning etter VGO. Dette er syv prosentpoeng lavere enn i 2021, en signifikant endring. Blant disse planlegger 62 % å ta høyere utdanning på et universitet eller en høyskole.

Det er en høyere andel kvinner enn menn som planlegger å ta utdanning etter VGO samt etterutdanning.

55 % av de som går på fagskole eller folkehøgskole, er i arbeid eller er arbeidsløse planlegger å ta mer utdanning – en signifikant nedgang fra 2021. 80 % av disse planlegger å ta utdanning på universitet eller høyskole. 8 % planlegger kurs og enkeltemner, mens 7 % planlegger å ta fagskole/høyere yrkesfaglig utdanning.

ULIKE UTDANNINGSPREFERANSER BLANT KVINNER OG MENN

De mest populære utdanningsretninger er sivilingeniør/ingeniør, siviløkonom, psykolog, lærer og sykepleier.

Det er tydelige kjønnsforskjeller når det gjelder utdanningspreferanser. Kvinner foretrekker oftere helse- og omsorgsrelaterte utdanninger, slik som sykepleier, psykolog og lærer. Menn foretrekker oftere tekniske eller manuelle utdanninger, slik som elektriker, sivilingeniør, siviløkonom eller pilot.

Kvinner velger ofte utdanninger som fører til yrker hvor man jobber med mennesker, mens menn i større grad velger utdanninger der man jobber med ting eller teknologi.

MANGE SYNES DET ER VANSKELIG Å VELGE RIKTIG UTDANNING

Det kan finnes ulike motivasjoner bak valget om å ta utdanning eller en spesiell utdanningsretning. Lik tidligere undersøkelser viser årets undersøkelse at flertallet vil utdanne seg for å holde yrkes- og karrieremulighetene åpne (59 %). Samtidig vil også 45 % utdanne seg for å oppnå en bestemt karriere – sistnevnte likevel en signifikant nedgang fra 2021.

Utdanningsvalg er imidlertid ikke lett for alle. Over halvparten er uenig i at det er lett å velge riktig utdanning (56 %) og mange synes det er vanskelig å forstå hvilke yrker man kan få med ulike utdanninger (50 %).

Viktigste motivatorer for valg av utdanning er at fagområdet interesserer og at utdannelsen fører til en jobb man ønsker – likt som tidligere år.

De fleste mener inspirasjonen for valg av utdanning kommer fra seg selv, men også familie er viktige bidragsyttere.

Utdanningsplaner

43%
Elev på
videregående,
ungdomsskole eller
er lærling

**3 av 4 (76%) planlegger
utdanning etter VGO**

71 %

82 %

**Andelen som planlegger å ta
utdanning etter VGO er høyere
blant kvinner enn menn**

**62 % av de som planlegger å ta
utdanning etter VGO planlegger å
ta høyere utdanning på universitet
eller høyskole**

57%
Elev på folkehøgskole,
fagskole, er i arbeid,
er arbeidsledig eller
annet

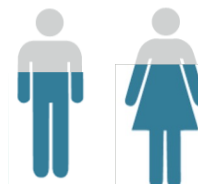

**55 % planlegger mer
utdanning**

49 %

60 %

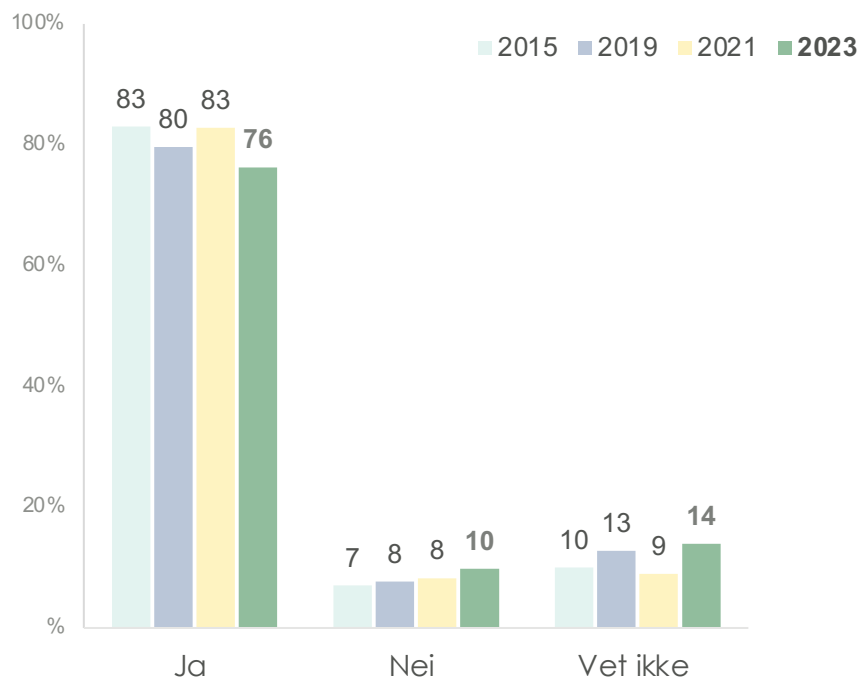

**Signifikant flere kvinner enn
menn planlegger mer utdanning**

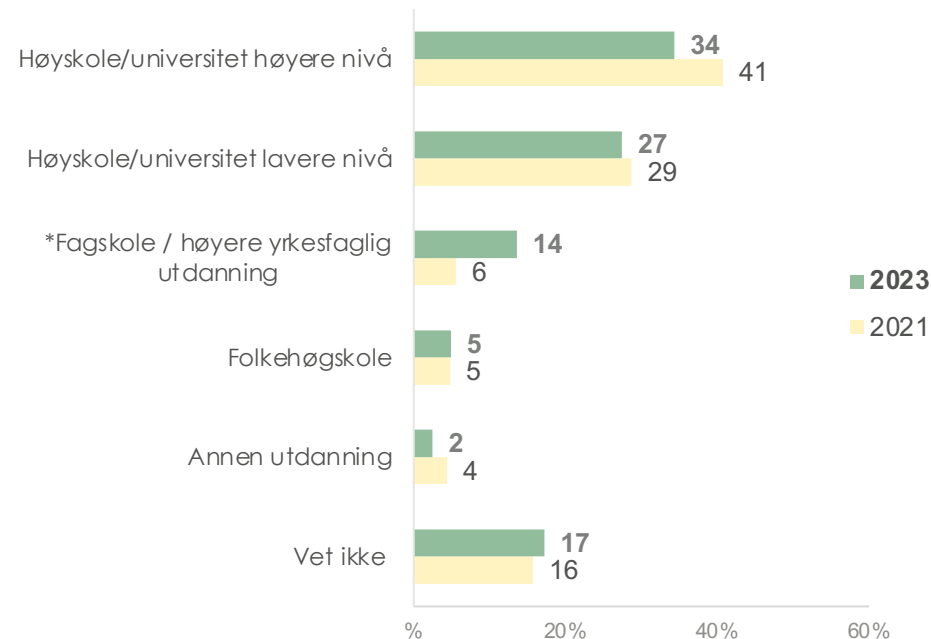

3 av 4 av de som går på ungdomsskole, videregående skole eller er lærling planlegger å ta utdanning etter videregående opplæring (VGO) – en signifikant nedgang fra 2021

Planlegger utdanning etter VGO

Type utdanning etter VGO

Signifikant færre svarer de vil ta høyere utdanning etter VGO nå sammenlignet med i 2021. Samtidig har andelen som vil ta fagskole økt (dette er omformulert i 2023).

n= 481/367

?

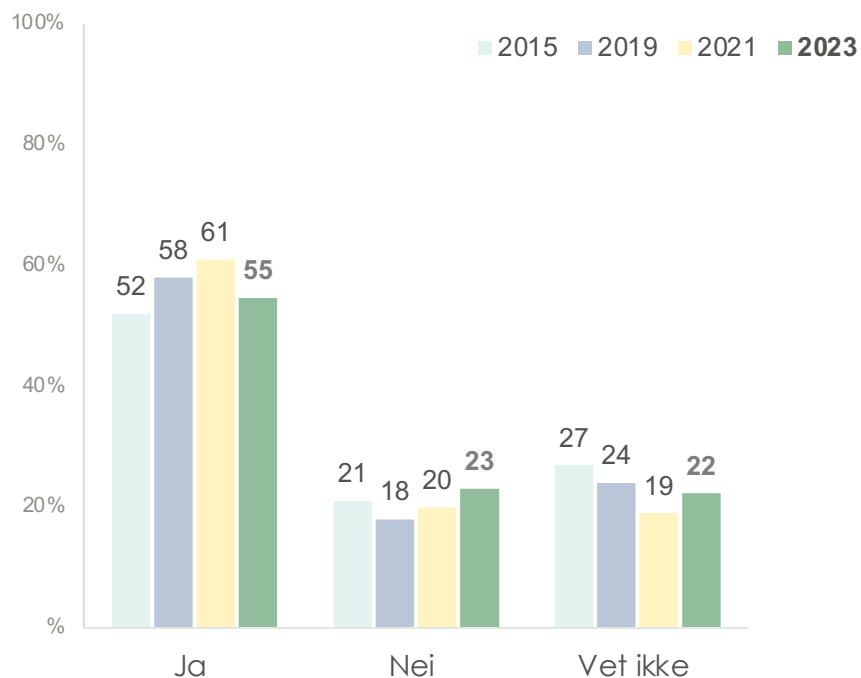
Planlegger du å ta utdanning etter videregående skole? / Hvilken type utdanning planlegger du å ta etter videregående skole?
 FILTER: Er elev på ungdomsskole, VGO eller lærling / Planlegger å ta utdanning etter VGO

*Fagskole omformulert til fagskole / høyere yrkesfaglig utdanning i 2023

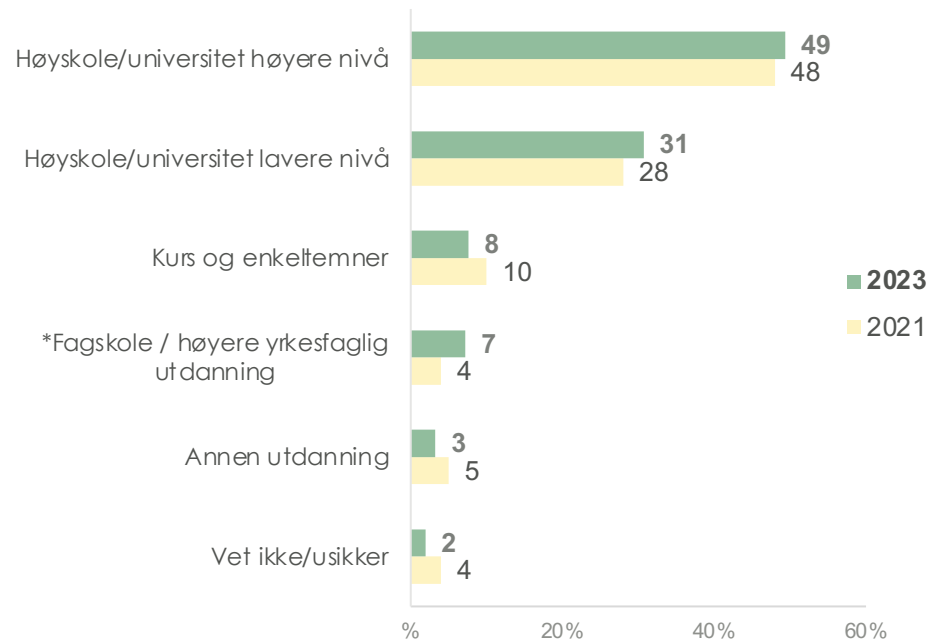

55 prosent av de som *ikke* er lærling eller under utdanning i ungdomsskole, VGS, på høyskole eller universitet planlegger å ta mer utdanning (signifikant nedgang fra 2021) – hvorav halvparten planlegger høyere utdanning

Planer om mer utdanning

Planlagt utdanning

n= 635/347

?

Planlegger du å ta mer utdanning? / Hvilken type utdanning planlegger du å ta?

FILTER: Er elev på folkehøgskole, fagskole, er i arbeid, er arbeidsledig eller annet / Planlegger å ta mer utdanning

*Fagskole omformulert til fagskole / høyere yrkesfaglig utdanning i 2023

Flest har eller vil utdanne seg til ingeniør, økonom, psykolog, lærer eller sykepleier

Hva har du, eller hva vil du utdanne deg til?

Base: 853

Kvinner har/vil i størst grad utdanne seg til psykolog, ingeniør, sykepleier eller lærer

Hva har du, eller hva vil du utdanne deg til?

Base: Kvinner (n=400)

Menn har/vil i størst grad utdanne seg til sivilingeniør eller siviløkonom

Hva har du, eller hva vil du utdanne deg til?

Base: Menn (n=453)

De fleste blir inspirert av foreldre og familie generelt. Hovedsakelig er det “meg selv” som er inspirasjonskilden

Hva eller hvem – inspirerte deg til å utdanne deg til dette?

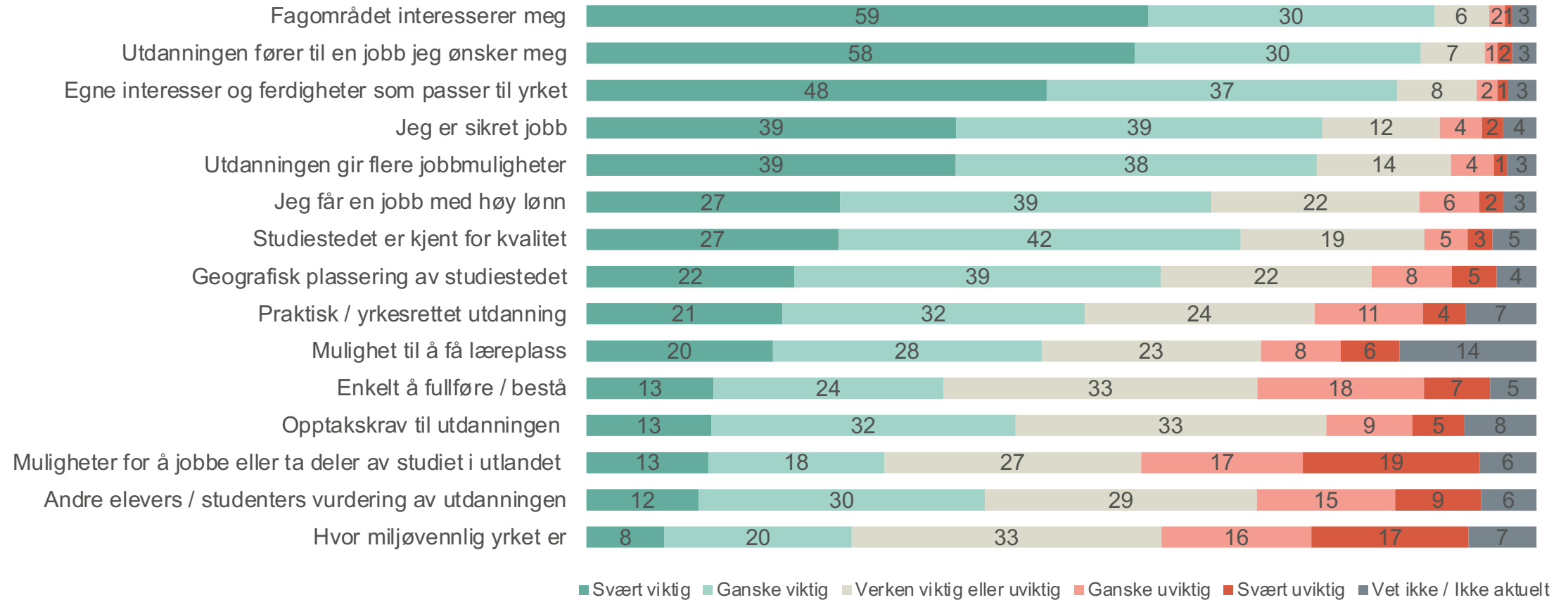
Meg selv

Base: 718

Faglig interesse samt 'resulterer i en jobb man ønsker seg' er fortsatt de viktigste motivatorene for valg av utdanning

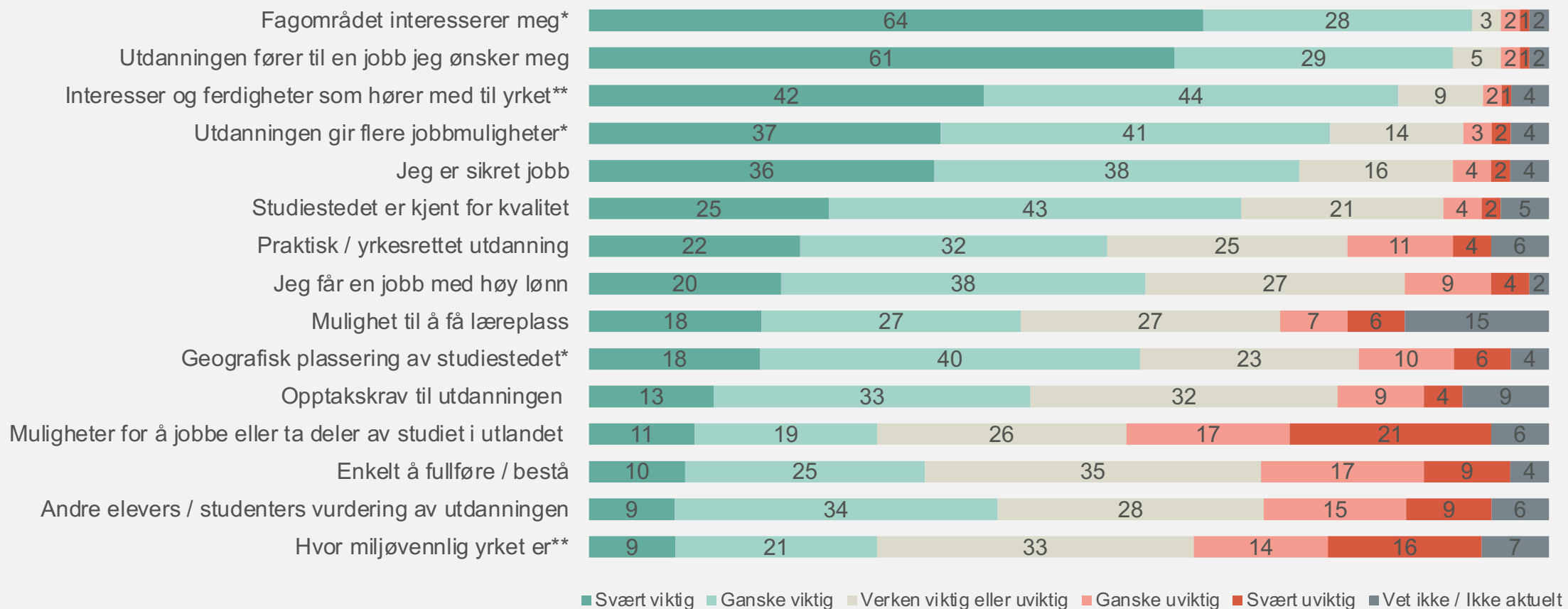

n= 1116

? Hvor viktig eller uviktig er/var følgende kriterier for deg ved valg av utdanning?

Resultater fra 2021

n= 1103

? Hvor viktig eller uviktig er/var følgende kriterier for deg ved valg av utdanning?

Viktige kriterier ved utdanningsvalg

Omtrent 9 av 10 mener at faglig interesse og at man får en jobb man ønsker seg er viktige kriterier ved utdanningsvalg. 85 prosent mener egne interesser og ferdigheter som hører med yrket er viktig, mens henholdsvis 77 prosent og 78 prosent mener utdanningen gir flere jobbmuligheter og at man er sikret jobb. Det er delte meninger om at man har mulighet til å jobbe eller ta deler av studier i utlandet samt hvor miljøvennlig yrket er.

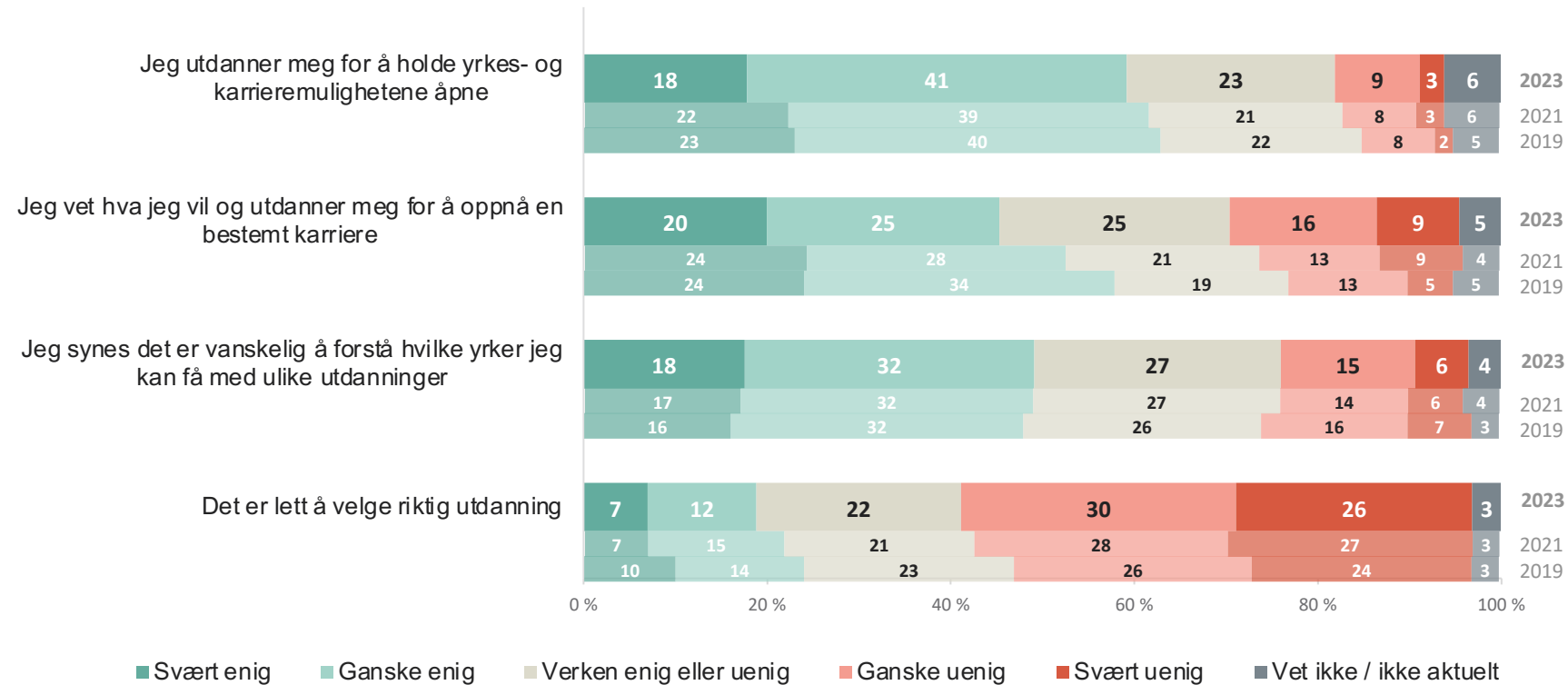
Resultatene er relativt stabile siden 2021 når man ser på hvilke kriterier som er viktige ved utdanningsvalg. Det er likevel noen endringer i andelen som har svart «meget-» eller «ganske viktig» på enkelte av kriteriene:

- Fagområdet interesserer meg har blitt mindre viktig fra 92 % i 2021 til 89 % i 2023
- Jeg er sikret jobb har blitt mer viktig fra 74 % i 2021 til 78 % i 2023
- Jeg får en jobb med høy lønn har blitt mer viktig fra 58 % i 2021 til 66 % i 2023

At fagområdet interesserer meg og at jeg er sikret jobb er et noe viktigere kriterium for kvinner enn menn. Resultatene viser også at egne interesser og ferdigheter som passer samt utdanningen fører til en jobb jeg ønsker meg er noe viktigere for kvinner. Kvinner er også i noe større grad opptatt av at det er enkelt å fullføre/bestå, studiestedet er kjent for kvalitet, muligheter for å jobbe eller ta deler av studiet i utlandet, geografisk plassering, miljøvennlig og utdanningen gir flere jobbmuligheter. Ser man nærmere på alder, viser resultatene at det er en høyere andel blant personer i aldersgruppen 20-25 år som svarer at egne interesser og ferdigheter som passer er viktig, samt praktisk/yrkesrettet, utdanningen fører til en jobb jeg ønsker og geografisk plassering. Flere mellom 15-19 år svarer det er viktig med høy lønn, mulighet til å få læreplass, mulighet for å jobbe eller ta deler av studiet i utlandet, enkelt å fullføre/bestå samt hvor miljøvennlig yrket er.

3 av 5 (59 %) utdanner seg for å holde yrkes- og karrieremulighetene åpne og færre enn tidligere vet hva de vil og utdanner seg for å oppnå en bestemt karriere

n= 1116

? Hvor enig eller uenig er du i disse påstandene?

Over halvparten synes valg av utdanning er vanskelig

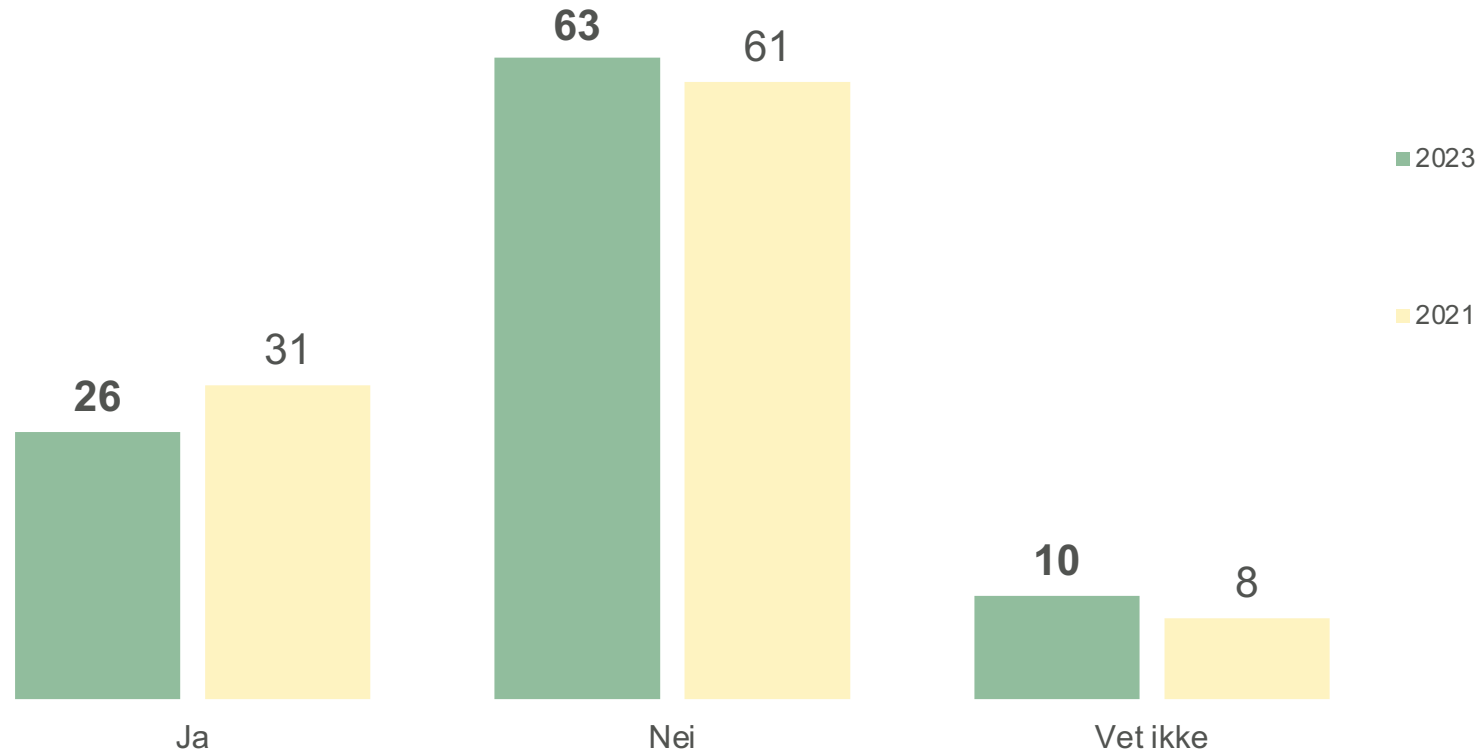
Det kan finnes ulike motivasjoner bak valget om å ta utdanning eller en spesiell utdanningsretning. Lik tidligere undersøkelser viser årets undersøkelse at flertallet vil utdanne seg for å holde yrkes- og karrieremulighetene åpne (59 %). Samtidig vil også 45 % utdanne seg for å oppnå en bestemt karriere. Sistnevnte har gått signifikant ned fra 2021 (52 %).

Utdanningsvalg er imidlertid ikke enkelt for alle. Over halvparten er uenig i at det er lett å velge riktig utdanning (56 %) og synes det er vanskelig å forstå hvilke yrker man kan få med ulike utdanninger (49 %).

Resultatene tyder på at utdanningsvalg er noe lettere for menn enn kvinner. Det er flere menn enn kvinner som er enig i at det er lett å velge riktig utdanning, at de vet hva de vil og at de utdanner seg for å oppnå en bestemt karriere.

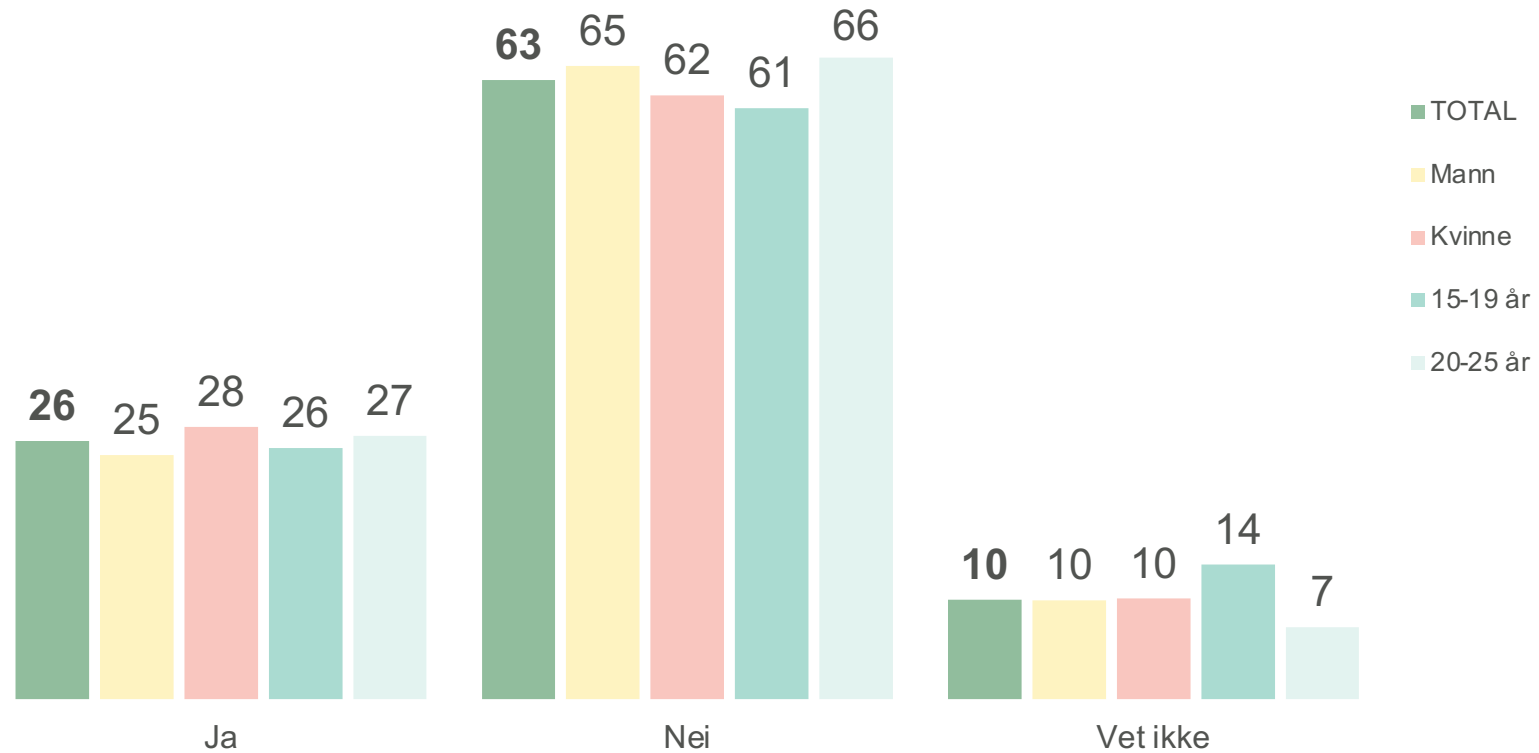
1 av 4 mener Korona-pandemien har endret deres syn på å ta utdanning

- Det er ingen signifikante forskjeller mellom kjønn og alder med unntak av at 15-29 i større grad svarer vet ikke.
- Andelen som mener pandemien har påvirket synet på å ta utdanning har falt signifikant fra 2021 (31 %).

1 av 4 mener Korona-pandemien har endret deres syn på å ta utdanning

- Det er ingen signifikante forskjeller mellom kjønn og alder med unntak av at 15-29 i større grad svarer vet ikke.
- Andelen som mener pandemien har påvirket synet på å ta utdanning har falt signifikant fra 2021 (31 %).

Mange ulike måter pandemien har påvirket syn på utdanning. Noen blir motivert og mener det er blitt viktigere med en trygg jobb, mens andre har blitt demotivert av all hjemmeundervisningen.

Såg ønske etter å få en sikker jobb der man ikke like enkelt kan bli permittert

Blitt tøffere å ta utdanning. Dårligere studentmiljø

Mistet motivasjon da man ikke kunne møte opp i forelesninger eller praktisere/besøke steder man skulle til for å se hvordan ting fungerte i ulike organisasjoner

Studerte under korona og studerer fortsatt. Korona har gjort slik at det godtas mer å ha nettundervisning noe som ødelegger det å faktisk være student

Opplevde viktigheten med god utdanning, og det å få med seg undervisning, da mye av undervisningen under pandemien ikke ble gjennomført godt nok

Det var en påminnelse av hvor verdifullt det kan være å velge en jobb som er trygg selv i nedgangstider

Del 2

YRKE OG KARRIERE

Yrke og karriere

VIKTIG MED INTERESSE FOR YRKET OG TRIVSEL

Majoriteten er opptatt av at yrket skal være tilpasset til egne interesser, arbeidsmiljø/trivsel, at man får brukt sine egne evner og at arbeidet skal føles meningsfullt.

Det er også tydelig at egenskaper ved arbeidsplassen er viktig for mange, slik som trygghet/stabilitet, interessante/utfordrende arbeidsoppgave, karrieremuligheter, arbeidstid og høy lønn.

Faktorene som fremstår som minst viktig er at yrket gir status og muligheten for å jobbe i utlandet. Det er delte meninger om hvor viktig disse kriteriene er.

FORSKJELL I YRKSPREFERANSE BLANT KJØNNENE

24 % kan tenke seg å jobbe med helse og omsorg
22 % kan tenke seg økonomi, kontor og administrasjon, som gjør disse to til de mest populære yrkes-kategoriene. Deretter følger data og IT, samfunn, juss og forvaltning, samt forskning og teknologi.

De minst populære yrkeskategoriene er gjerne knyttet til tradisjonelle primærnæringer, slik som olje og gass, transport og sjøfart, og landbruk, fiskeri og havbruk, men også skjønnhet og velvære.

Kjønnsforskjellene i utdanningsvalg gjenspeiler også foretrukne yrkespreferanser. Kvinner er mer interessert i å jobbe med bl.a. helse og omsorg, skole og barnehage, natur, dyr og planter, design, kunst og håndverk, mat og ernæring, reiseliv og skjønnhet og velvære, samfunn, juss og forvaltning samt medier, språk og kommunikasjon.

Blant menn er det en signifikant høyere andel som kunne tenke seg å jobbe med data og IT, mekanikk, teknikk og elektronikk, transport og sjøfart, bygg, anlegg og industri, forsvar og sikkerhet, energi og miljø samt olje og gass.

1 AV 2 ER OPTIMISTISKE TIL RELEVANT JOBB ETTER UTDANNELSE

Flest forbinder ordet «karriere» med «å lykkes i arbeidslivet» (46 %), etterfulgt av «all læring og erfaring fra utdanning og jobb» (44 %).

Kvinner forbinder «karriere» oftere med «å lykkes i arbeidslivet» enn menn, henholdsvis 51 % mot 42 % samt «all læring og erfaring fra utdanning og jobb».

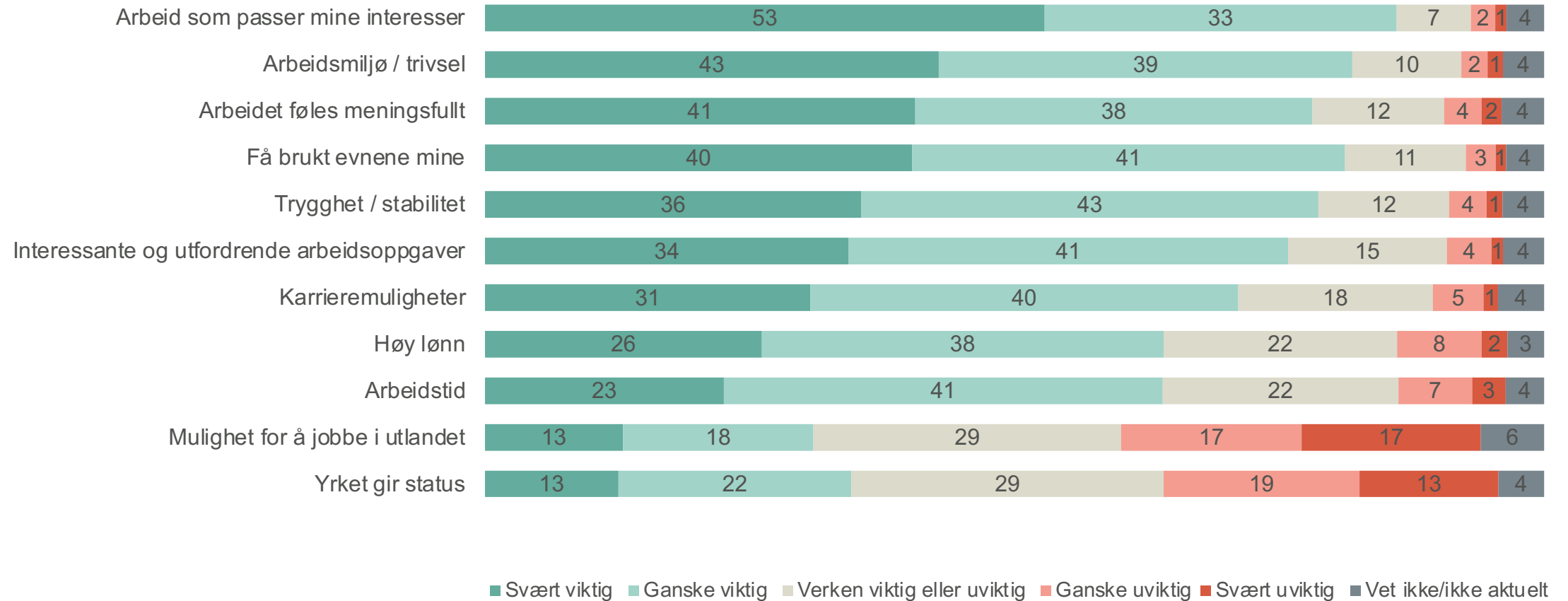
Videre forbinder den eldste aldersgruppen mellom 20 og 25 år oftere «karriere» med «å stige til mer ansvarsfulle og bedre betalte stillingen» og «all læring og erfaring fra utdanning og jobb» sammenlignet med aldersgruppen 15-19 år.

55 % er optimistiske til å få en relevant jobb etter utdanningen mens 28 % er usikre.

De fleste tror de som har utdanningen man vil ta tjener bedre enn gjennomsnittet i befolkningen (79 %) eller er blant de 20 prosent som tjener mest.

Arbeid som passer mine interesser fortsetter som viktigste drivkraft for valg av yrke

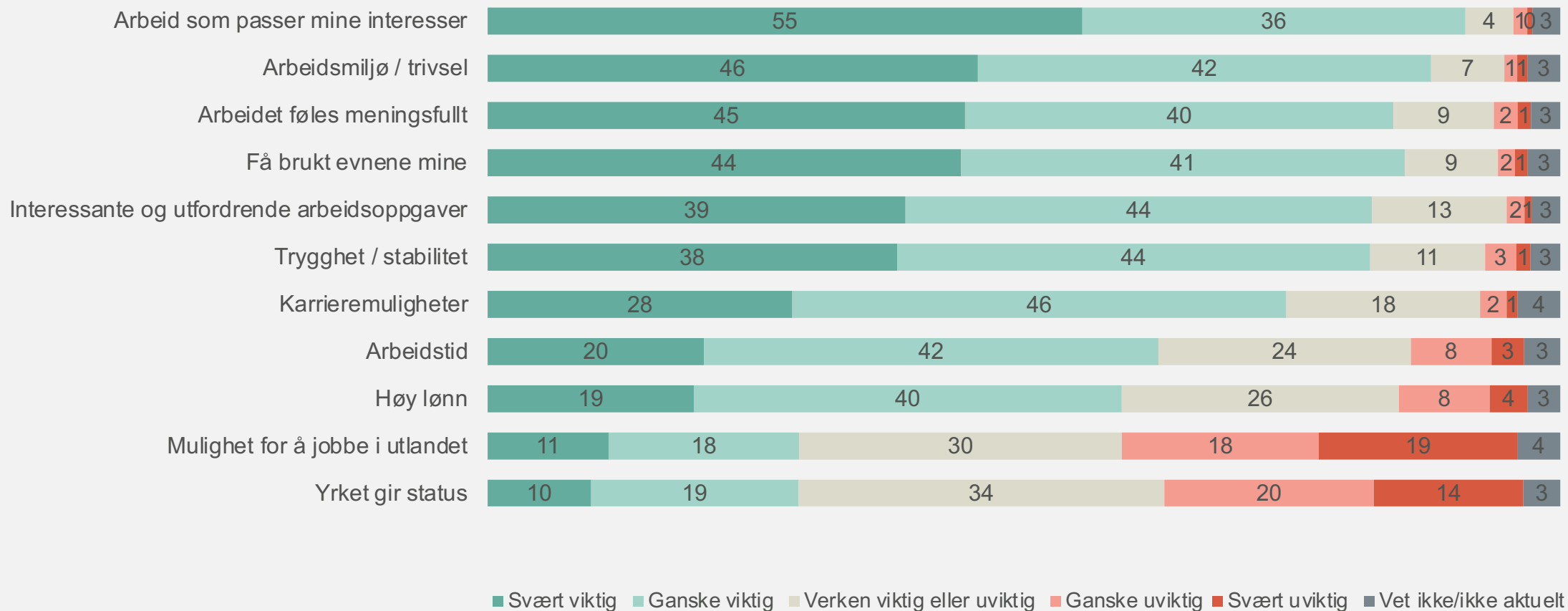

n= 1116

? Hvor viktig eller uviktig er/var følgende for deg ved valg av yrke?

Resultater fra 2021

n= 1103

? Hvor viktig eller uviktig er/var følgende for deg ved valg av yrke?

Viktige kriterier ved yrkesvalg

Det er mange kriterier som er viktige ved yrkesvalg. Egen interesse for yrket er viktigst, deretter trivsel, at man får brukt sine egne evner og at arbeidet skal føles meningsfullt. Interessante og utfordrende arbeidsoppgaver samt trygghet og stabilitet er også viktig. Over 8 av 10 mener at disse kriteriene er svært eller ganske viktige ved valg av yrke. Det er også tydelig at egenskaper, slik som karrieremuligheter, arbeidstid og høy lønn er viktig. Rundt 6 av 10 mener disse faktorene er viktige. Det er mest delte meninger om hvor viktig det er at yrket gir status og mulighet for å jobbe i utlandet.

Det er noen kriterier hvor det har vært en signifikant nedgang siden 2021, når man ser på andelen som mener det er «svært-» eller «ganske viktig»:

Arbeid som passer mine interesser: fra 91 % i 2021 til 86 % i 2023.

Arbeidsmiljø/trivsel: fra 88 % i 2021 til 82 % i 2023.

Arbeidet føles meningsfullt: fra 84 % i 2021 til 78 % i 2023.

Får brukt evnene mine: fra 86 % i 2021 til 81 % i 2023.

Interessante og utfordrende arbeidsoppgaver: fra 82 % i 2021 til 76 % i 2023.

Videre er det en signifikant oppgang i andelen som mener høy lønn er et viktig kriterium: fra 59 i 2021 til 64 % i 2023.

Samt yrket gir status: fra 29 % i 2021 til 35 % i 2023.

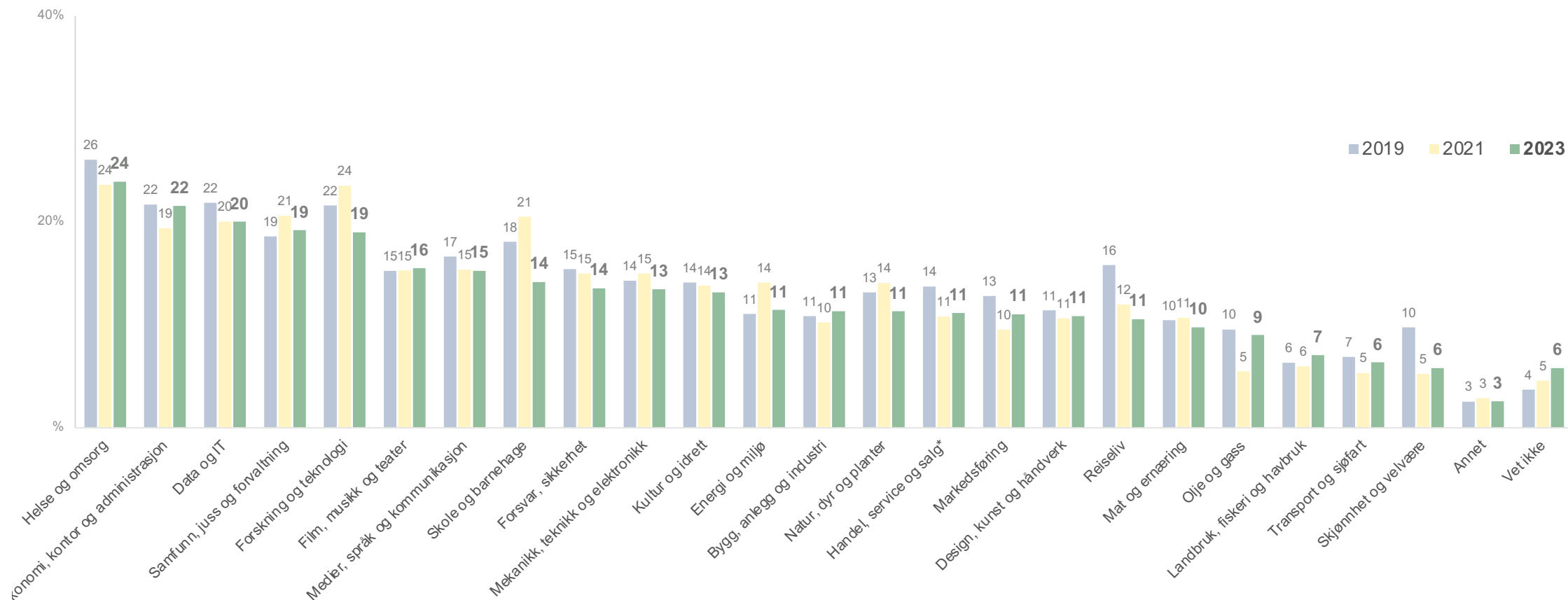
Det er noe flere menn som mener at yrket gir status (40 %) er viktige kriterier ved valg av yrke, sammenlignet med kvinner (29 %). Videre er det noe flere kvinner som mener interessante og utfordrende arbeidsoppgaver (80 % mot 72 %), arbeid som passer mine interesser (89 % mot 83 %) og at arbeidet føles meningsfullt (84% mot 72%), samt trygghet og stabilitet (84% mot 74%), får brukt evnene mine (84 % mot 78 %) og trivsel (86% mot 78%) er viktige kriterier.

Den yngste aldersgruppen mellom 15 og 19 år er mer opptatt av materielle faktorer, slik som at yrket gir status og høy lønn. De mener også at mulighet for å jobbe i utlandet er viktigere enn de eldre.

Helse og omsorg samt økonomi, kontor og admin. mest populært

Forskning og teknologi samt skole og barnehage signifikant ned siden 2021, mens olje og gass går opp

n= 898

? Hva kan du tenke deg å jobbe med?* FILTER: De som ikke er i arbeid

*Endret formulering fra "handel og service" til "handel, service og salg" i 2021

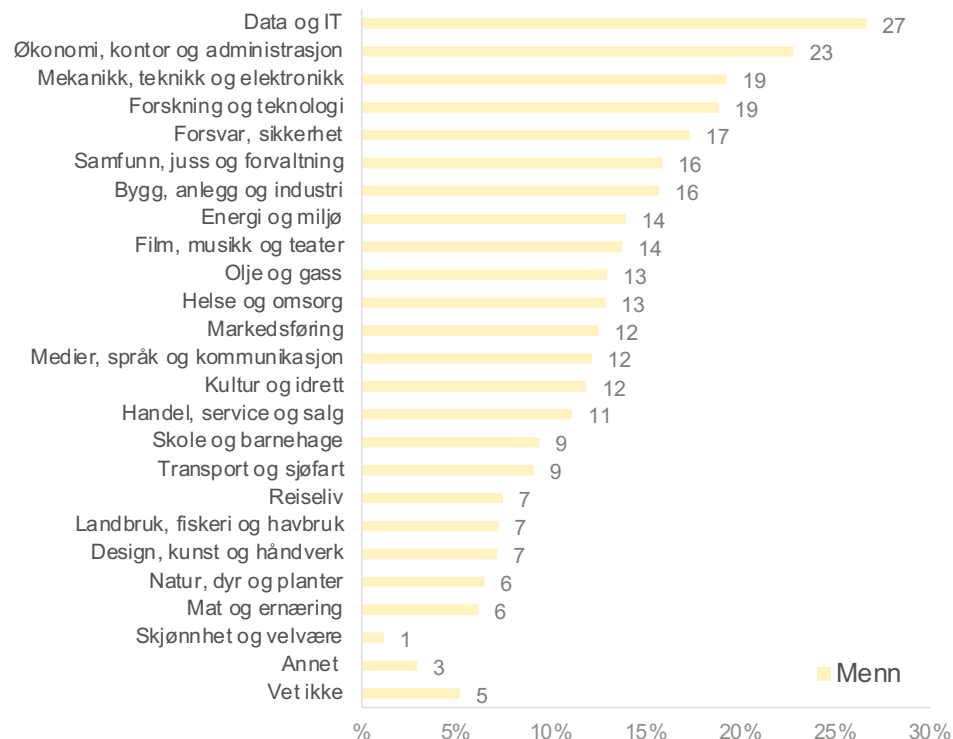

Helse og omsorg mest populært blant kvinner, mens for menn er det data og IT

Hva kan du tenke deg å jobbe med?
(Flere svar mulig. Filter: Kvinner, n=449)

Hva kan du tenke deg å jobbe med?
(Flere svar mulig. Filter: Menn, n=449)

n= 898

? Hva kan du tenke deg å jobbe med?* FILTER: De som ikke er i arbeid

*Endret formulering fra "handel og service" til "handel, service og salg" i 2021

Karriere assosieres i størst grad med å lykkes i arbeidslivet samt all læring og erfaring fra utdanning og jobb

■ 2023
■ 2021
■ 2019

- Det er flere kvinner (51%) enn menn (42%) som forbinder karriere med å lykkes i arbeidslivet samt all læring og erfaring fra utdanning og jobb (47 % mot 41 %) og det å velge yrke (43 % mot 35 %).
- Aldersgruppen 20-25 år svarer også i større grad at de assosierer karriere med all læring og erfaring fra utdanning og jobb (48% mot 38%), samt å stige til mer ansvarsfulle og bedre betalte stillinger (35% mot 23%).
- Ingen signifikante endringer fra 2021.

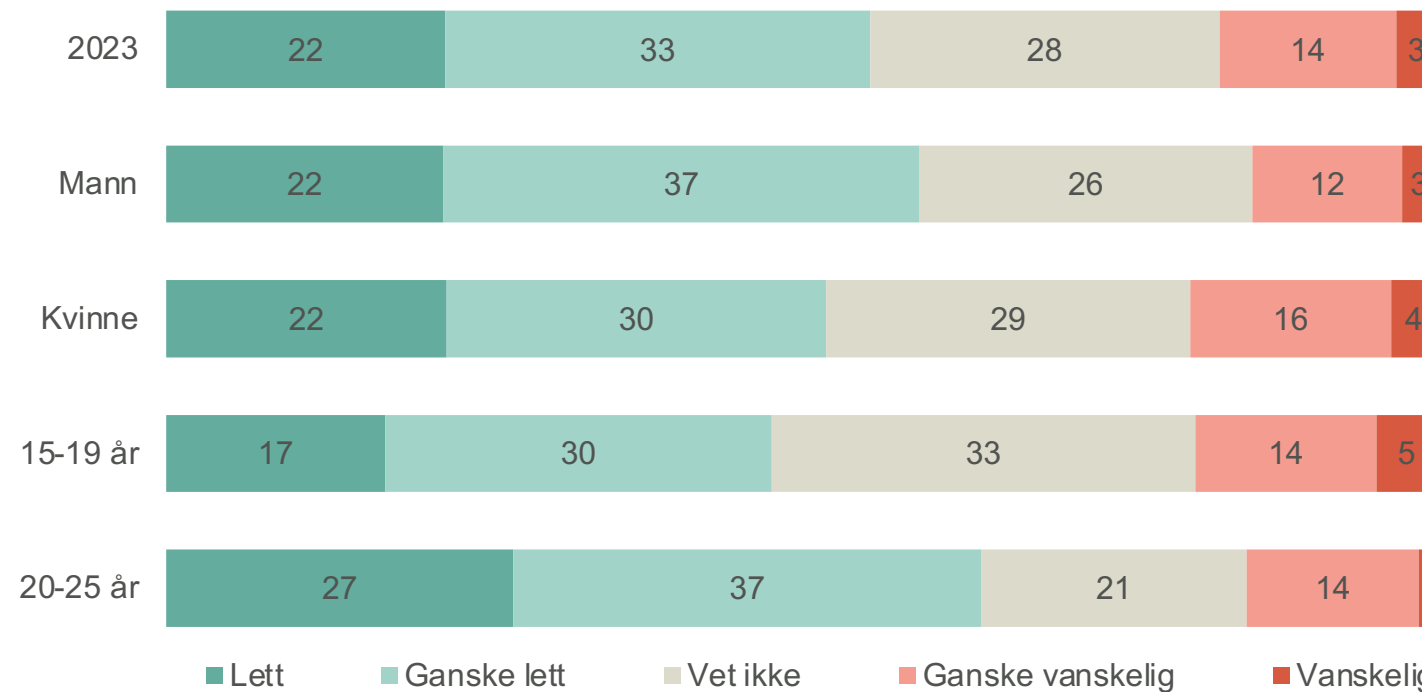
n= 1116

? Hva forbinder du med ordet «karriere»?*

*Lagt til "all erfaring du får gjennom livet" og "å vite hva som er rett for meg" i 2021

Mer enn halvparten (55 %) er optimistiske til utsiktene om å få en relevant jobb etter utdanningen. Mange er usikre

- De eldste svarer i større grad de tror det vil bli lett eller ganske lett å få relevant jobb (64 % mot 48 %).

n= 714

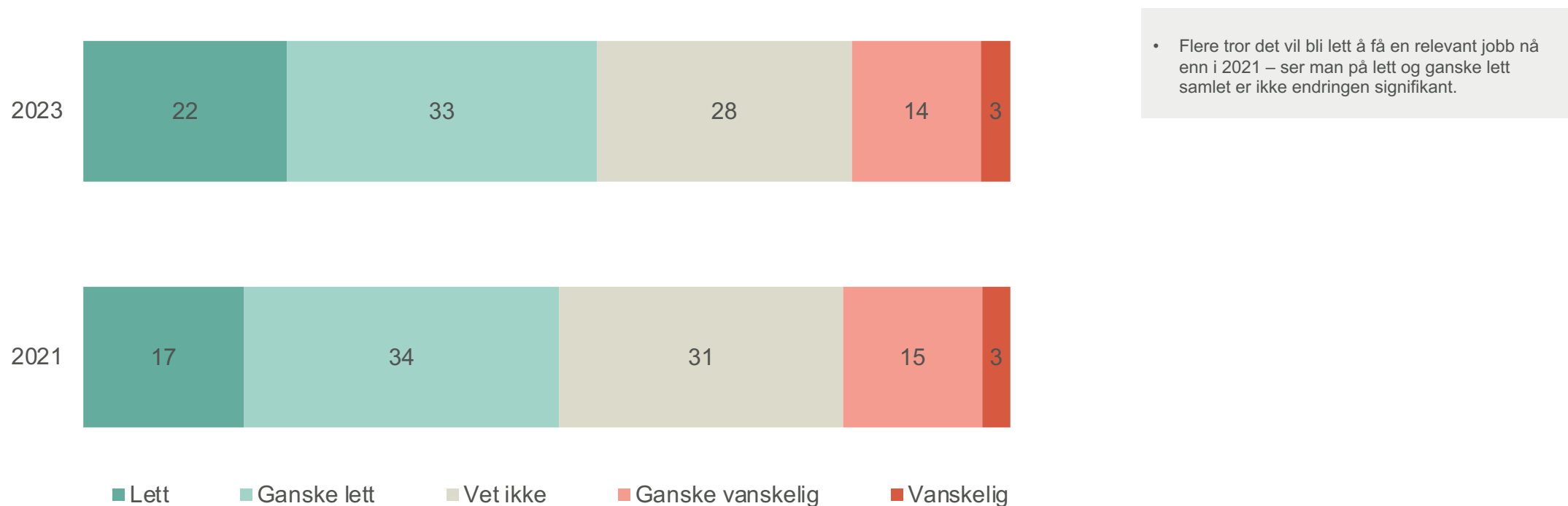

Tenk på utdanningen du ønsker å ta. Hvor lett eller vanskelig tror du det er å få relevant jobb med denne utdanningen? FILTER: De som planlegger å ta utdanning/mer utdanning

*Spørsmålet er nytt i 2021

Flere vurderer det som lettere å få en relevant jobb nå enn for 2 år siden

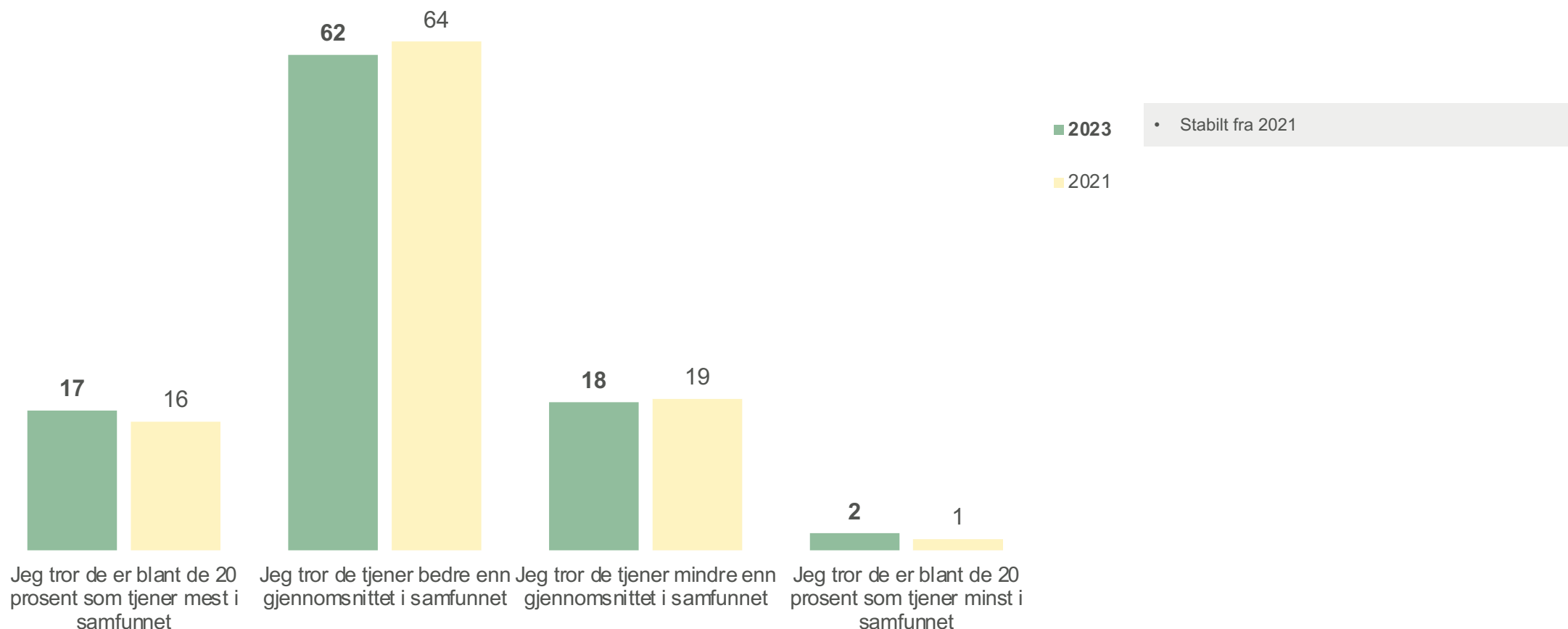

n= 714

? Tenk på utdanningen du ønsker å ta. Hvor lett eller vanskelig tror du det er å få relevant jobb med denne utdanningen?
FILTER: De som planlegger å ta utdanning/mer utdanning
*Spørsmålet er nytt i 2021

Omtrent 8 av 10 har tro på at de som har utdanningen man planlegger å ta, tjener bedre enn gjennomsnittet i samfunnet

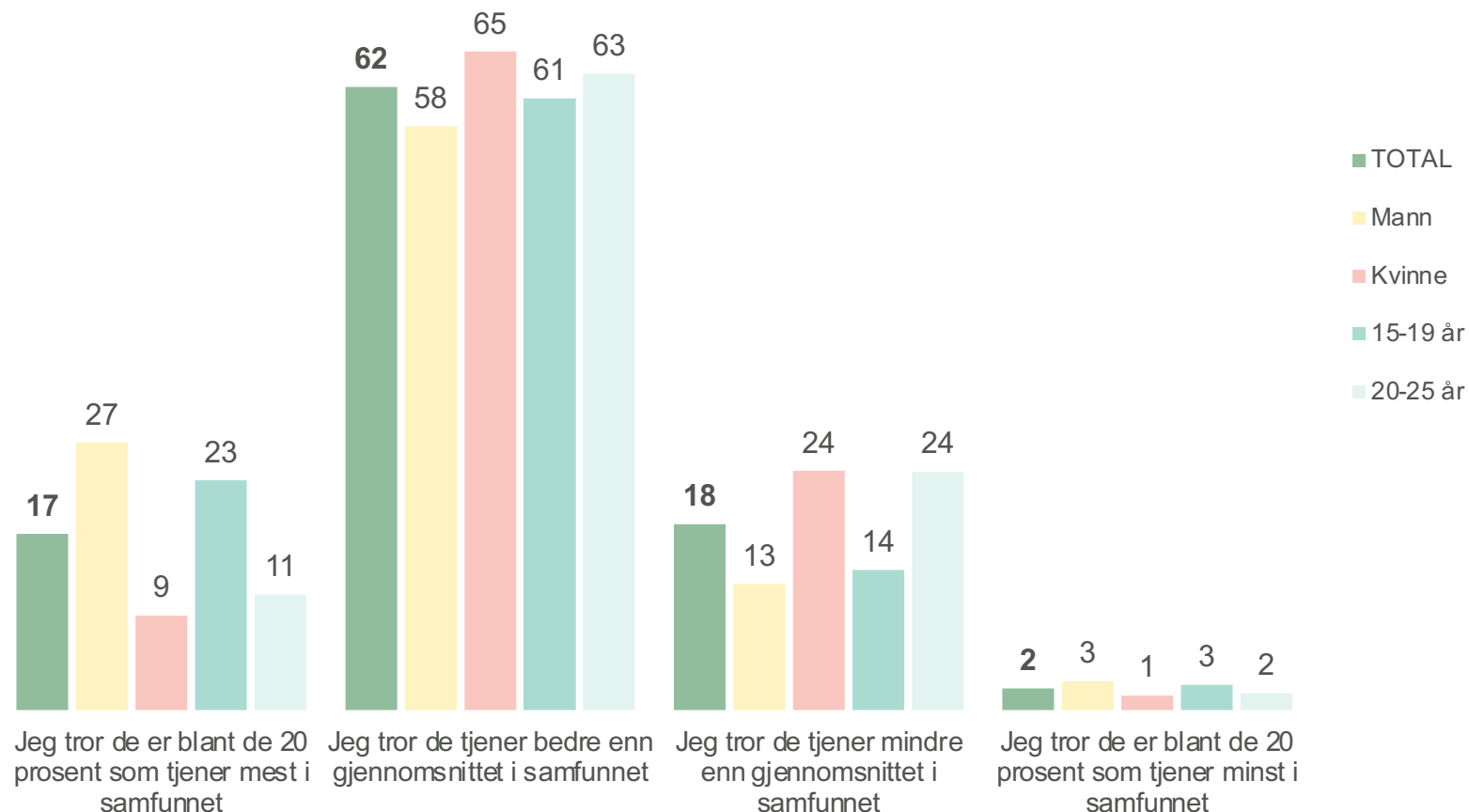
n= 714

? Hva tror du de som har denne utdanningen tjener?* FILTER: De som planlegger å ta utdanning/mer

*Spørsmålet er nytt i 2021

Omtrent 8 av 10 har tro på at de som har utdanningen man planlegger å ta, tjener bedre enn gjennomsnittet i samfunnet

- Menn mer positive enn kvinner – 85 % menn svarer bedre enn gjennomsnittet mot 75 % kvinner.
- De eldste er mest negative. 25 % tror de vil tjene mindre enn gjennomsnittet mot 16 % i aldersgruppen 15-19 år.

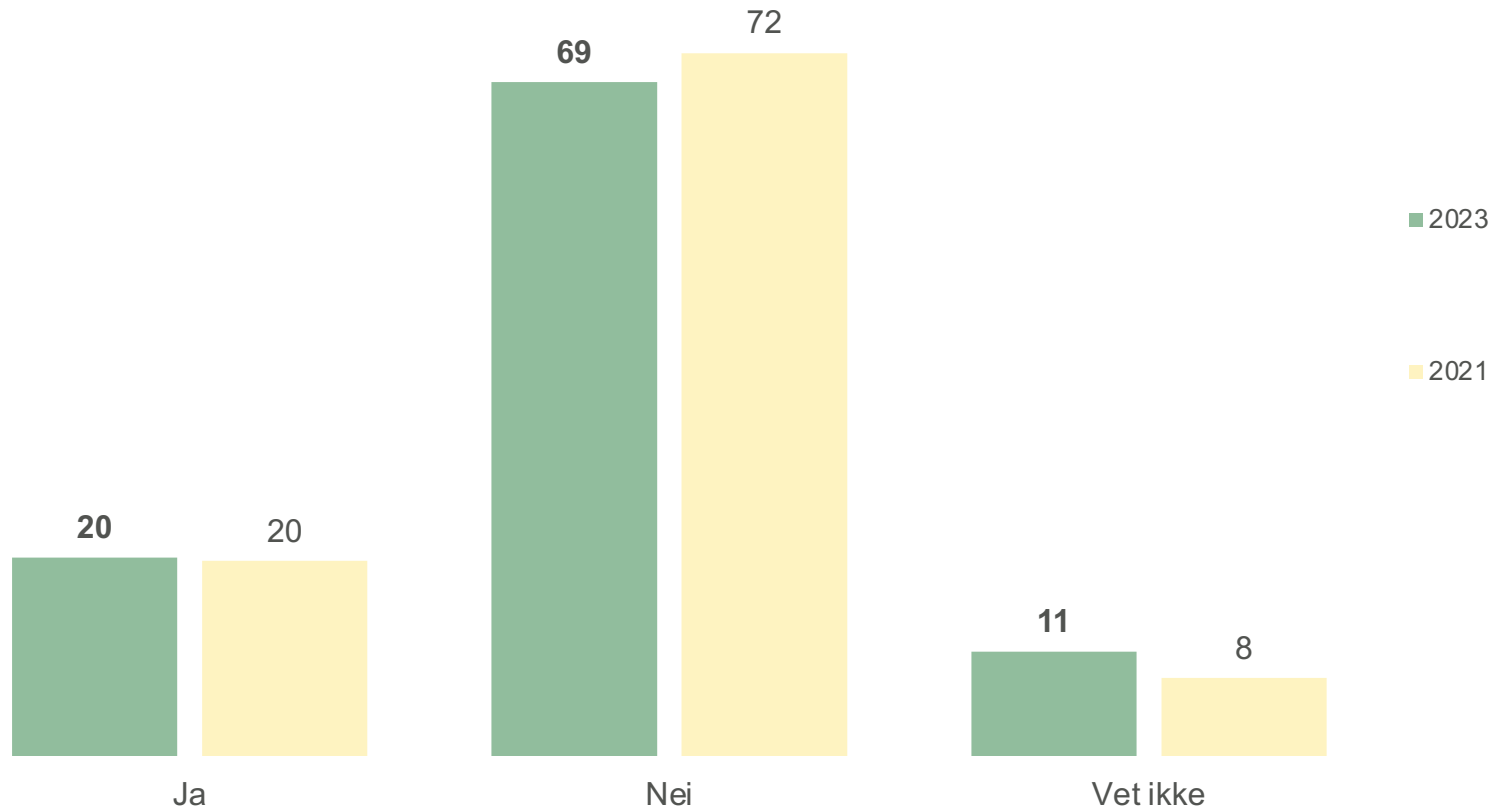
n= 714

? Hva tror du de som har denne utdanningen tjener?* FILTER: De som planlegger å ta utdanning/mer

*Spørsmålet er nytt i 2021

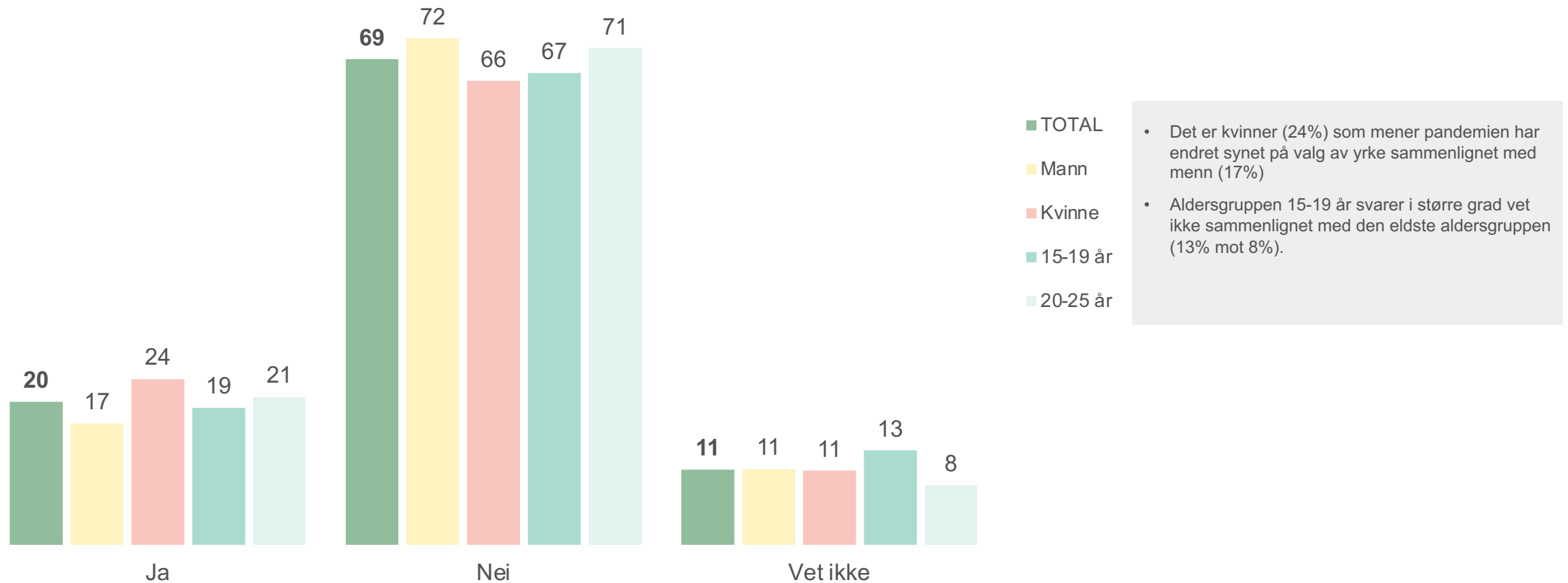
2 av 5 mener Korona-pandemien har påvirket synet på valg av yrke – stabilt fra 2021

- Det er kvinner (24%) som mener pandemien har endret synet på valg av yrke sammenlignet med menn (17%)
- Aldersgruppen 15-19 år svarer i større grad vet ikke sammenlignet med den eldste aldersgruppen (13% mot 8%).

2 av 5 mener Korona-pandemien har påvirket synet på valg av yrke – stabilt fra 2021

n= 1116

? Har korona-pandemien påvirket ditt syn på valg av yrke?

Fleksibilitet og trygghet står sentralt i tilbake-meldingene om hvordan pandemien har påvirket syn på valg av yrke

Ville bli andre ting før pandemien også har endringer gjort at yrkene ikke er så attraktive lenger

Velge et yrke som ikke vil bli erstattet med kunstig intelligens, eller annen teknologi

Ser på sykepleier og lærer yrke som mye vanskeligere og krevende yrker, som ikke får de godene til fortjener

Jeg vil nå ha et yrke hvor jeg ikke trenger å møte på et kontor/ en arbeidsplass hver dag, men heller en jobb hvor jeg kan jobbe hvor jeg vil fra

Pga korona så har jeg ikke fått noe praktisk erfaring i utdanningsløpet, så jeg tør ikke søke jobber innenfor fagfeltet

Blitt enda mer obs på sikkerheten du har i et yrke ift til om man skulle komme ut for uforutsette hendelser som en pandemi

Del 3

INFORMASJON OG RÅDGIVNING

Informasjon og rådgivning

3 AV 10 SAVNER MER INFORMASJON

Litt over halvparten opplever at de har nok informasjon om yrkes- og utdannings-valg (54 %). Dette er på omtrent samme nivå som i 2021. Likevel er det 3 av 10 (31 %) som opplever at de ikke har nok informasjon. Denne andelen er høyere blant kvinner (38 %) og aldersgruppen 15-19 år (37 %).

De som opplever at de ikke har nok informasjon savner mer bredde i hva slags type jobber det er informasjon om, mer fremtidsrettet informasjon og en bedre oppfølging som burde starte tidligere i utdanningsforløpet.

DELTE MENINGER OM RÅDGIVERTJENESTEN

Det er fortsatt delte meninger om rådgivningstjenesten på skolen – stabilt fra 2021. Totalt 29 % er fornøyd med rådgivningen de har fått på skolen, mens 34 % er misfornøyd.

De mest fornøyde er menn og den yngste aldersgruppen mellom 15 og 19 år, mens kvinner og aldersgruppen 20-25 år er mer misfornøyd.

Over halvparten av de som er misfornøyd med rådgivningstjenesten på skolen sier at det skyldes at de finner bedre informasjon selv, nær halvparten oppgir at rådgiveren ikke hadde tilstrekkelig med kompetanse.

INTERNETT FORTSATT VIKTIGSTE INFORMASJONSKILDE

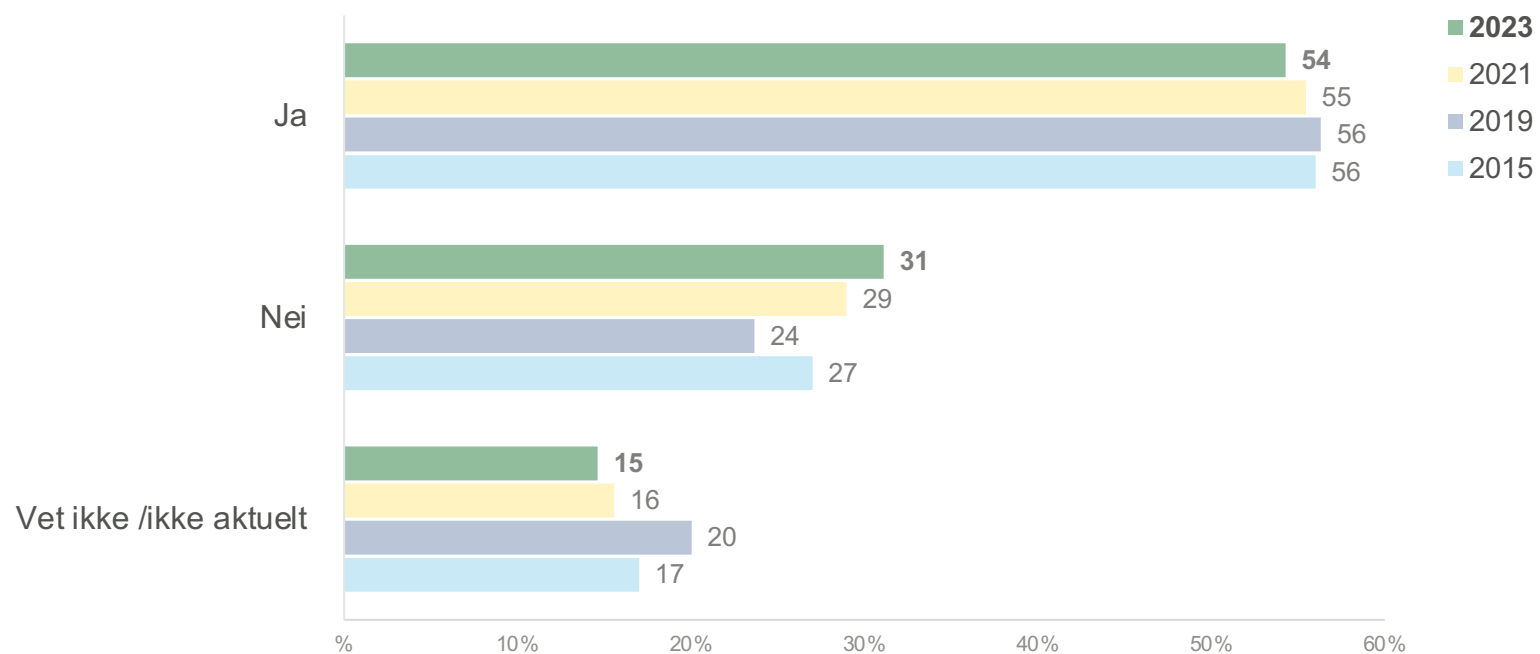
Internett er klart viktigste kilde til informasjon om utdanningsmuligheter – 4 av 5 mener dette er en viktig kilde. Dette er på omtrent samme nivå som i 2021.

Videre sier 3 av 5 at de foretrekker å finne informasjon om utdanningsmuligheter via nettet. Rundt halvparten foretrekker også å snakke med en rådgiver/veileder ansikt til ansikt – denne andelen har falt signifikant siden 2021.

Kun 2 av 10 har hørt om offentlig e-veiledningstjeneste, mens 3 av 10 har hørt om karriereveiledning.no. Begge stabile siden 2021.

Nesten 1 av 3 opplever de ikke har nok informasjon om utdannings- og yrkesvalg

- Det er en signifikant høyere andel menn som mener de har fått tilstrekkelig med informasjon (63 %), sammenlignet med kvinner (45 %).
- Det er en høyere andel kvinner som mener de ikke har fått tilstrekkelig informasjon (38 %), enn menn (25%).
- Aldersgruppen 20-25 år svarer i større grad at de har fått tilstrekkelig informasjon (58%) enn det 15-19 åringene gjør (49%), mens sistnevnte gruppe har en høyere andel som mener de ikke har fått dette (37% mot 27%).

Mange meninger om hva man savner for å ta gode valg, mye dreier seg om mer konkret og praktisk informasjon.

Utdeling av informasjon til unge. Sentral webadresse med forskjellige yrker og hva de innebærer

Vite om mer spesifikke retninger som gir gode jobbmuligheter

Muligheter og alternativer annet enn de mest vanlige veiene til populære yrker

Svært mye, skolesystemet forbereder ikke andre til å ta livet videre og hva som må til for å finne og gjøre det du liker

Mer om hva ulike yrker faktisk går utpå, hva en vanlig arbeidsdag er, hvor lett man får seg jobb etter endt studie, og hvilke mulige studier som finnes

Hvordan man går fra studie til jobb, og hva slags yrker man kan jobbe i etter ulike studier. Hvilke yrker som man tjener mest i, og hvilke yrker det kommer til å være mange ledige stillinger i fremtiden

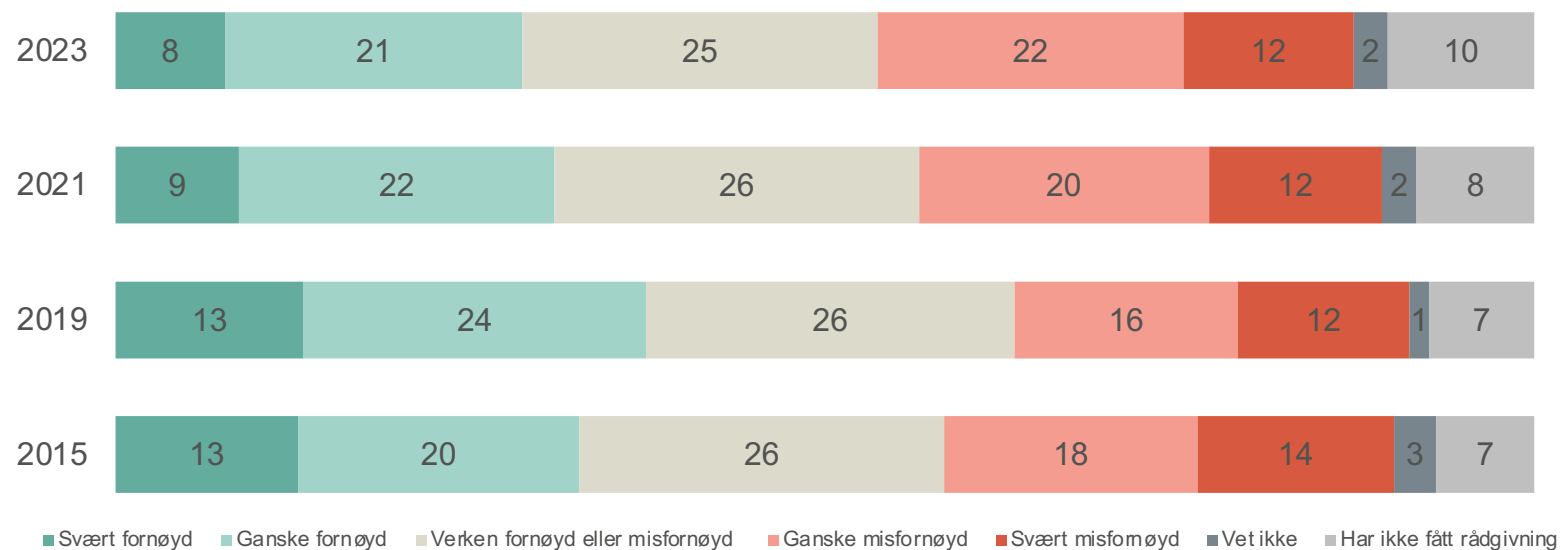
Mer fokus på hvilke valg som passer tidligere i livet. Skulle ønske jeg visste hva jeg ville gjøre allerede på ungdomsskolen

n= 230

? Hvilken informasjon savner du for å kunne ta gode utdannings- og yrkesvalg? FILTER: De som ikke opplever å ha nok informasjon

Delte meninger om rådgivertjenesten på skolen – stabilt fra 2021

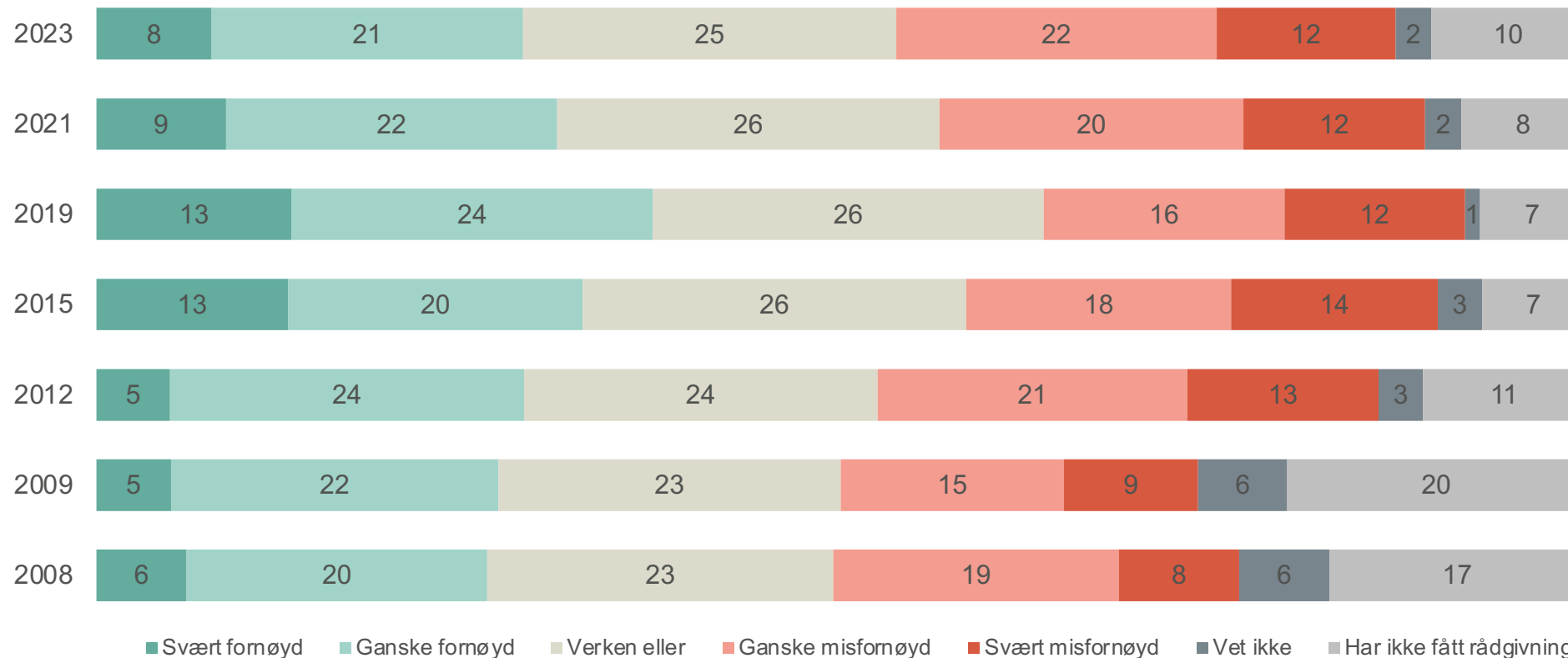
- 3 av 10 (29%) er «svært-» eller «ganske fornøyd» med rådgivningen de har fått på skolen om utdanning og karriere.
- Det er flere menn (35 %) enn kvinner (22 %) som er fornøyd med rådgivningen de har fått på skolen.
- Det er også flere blant den yngste aldergruppen mellom 15 og 19 år som er fornøyd (35 %), sammenlignet med den eldste aldersgruppen 20-25 år (24 %).

n= 1116

? Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med rådgivningen du får/fikk på skolen om utdanning og karriere?

Vurdering av rådgivertjenesten over tid tid

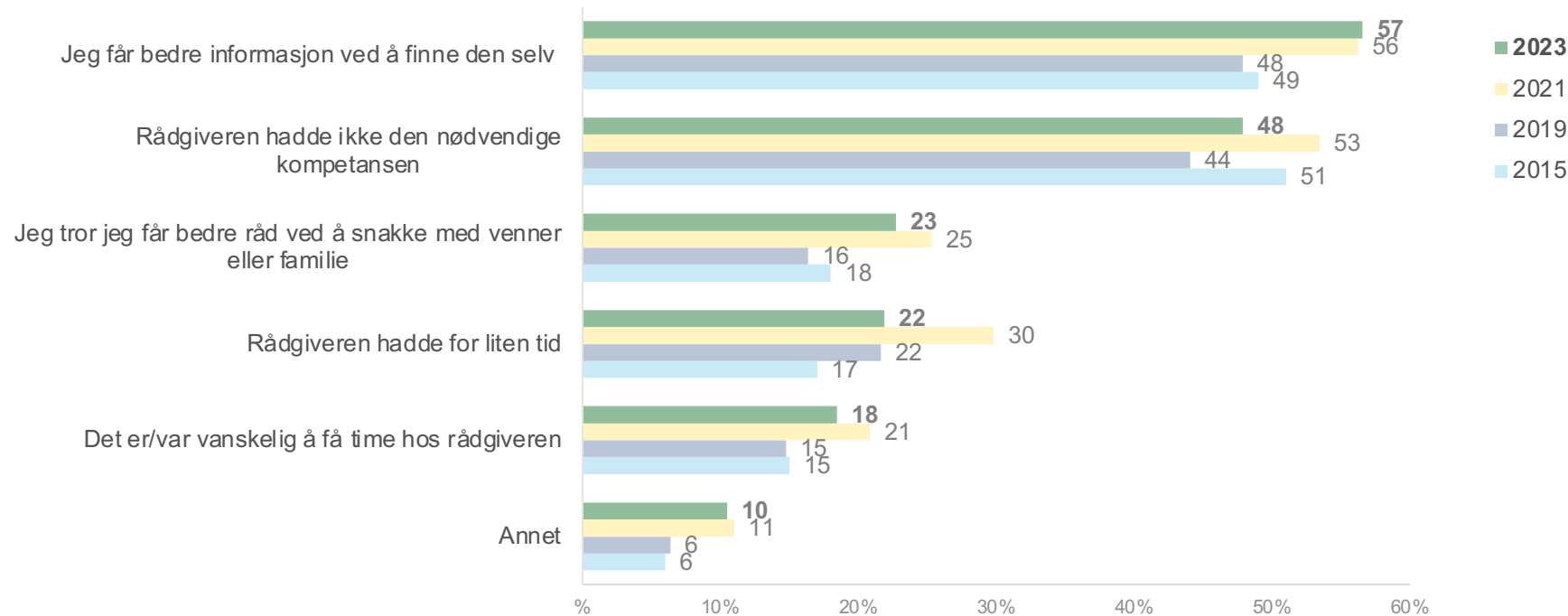
n= 1116

? Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med rådgivningen du får/fikk på skolen om utdanning og karriere?

At man finner bedre informasjon selv og manglende kompetanse hos rådgiver er største grunner til misnøye med rådgivningen på skolen

Rådgiveren hadde for liten tid signifikant ned fra 2021

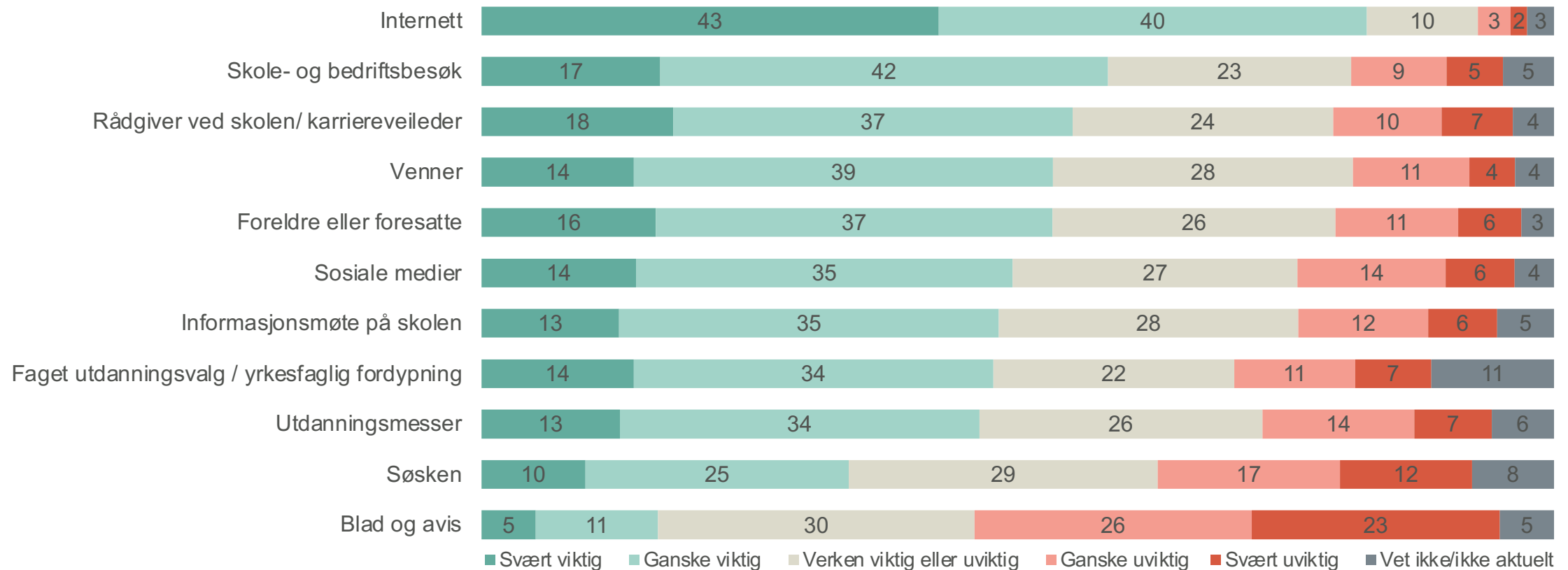

n= 374

? Hvorfor er du misfornøyd med rådgivningen du får/fikk på skolen om utdanning og karriere? FILTER: De som svarer at de er svært/ganske misfornøyd

4 av 5 (83 %) har internett som viktigste kilde til informasjon om utdanningsmuligheter

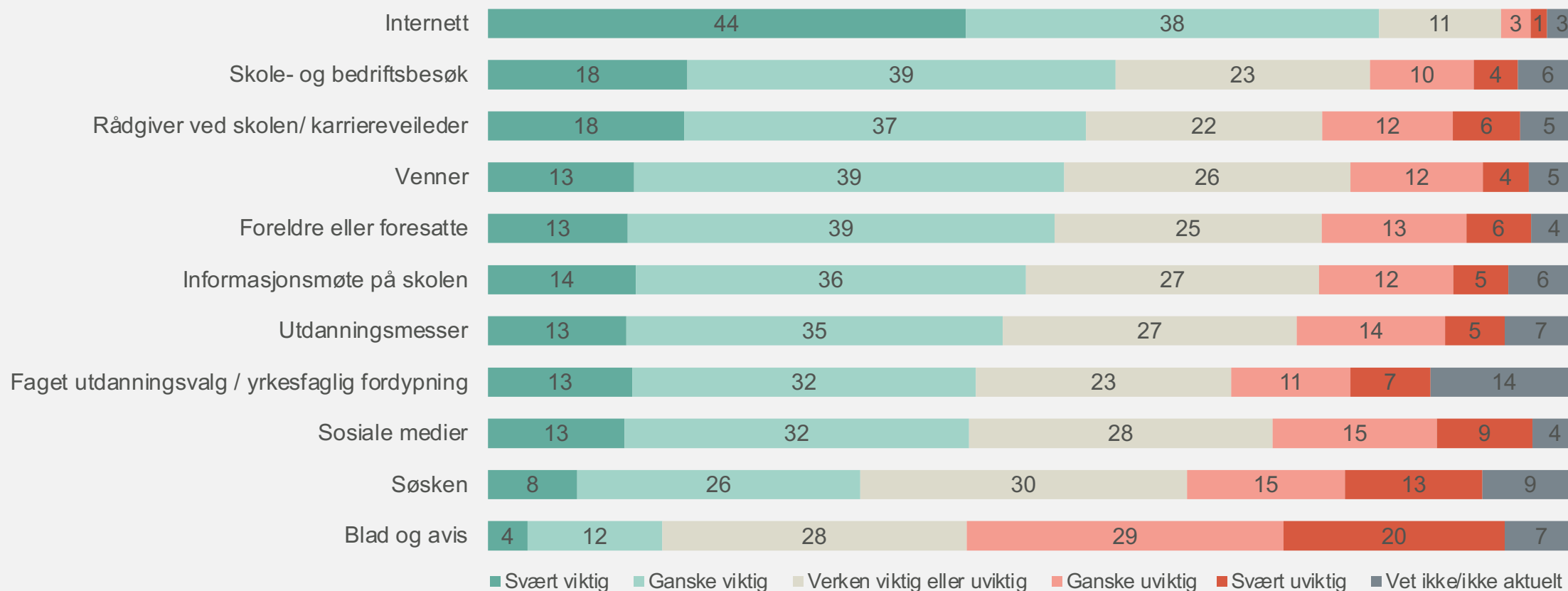
- Sosiale medier signifikant økning fra 2021 (fra 44 % til 50 %).
- Det er flere kvinner (88 %) som foretrekker internett, enn menn (78 %) og sosiale medier (55 % mot 44 %), skole- og bedriftsbesøk (63 % mot 54 %), informasjonsmøte på skolen (53 % mot 44 %), rådgiver (58 % mot 52 %) samt utdanningsmesser (51 % mot 42 %). Flere menn foretrekker blad og avis (19 % mot 14 %).
- Personer mellom 15 og 19 år foretrekker i større grad flere av kanalene sammenlignet med aldersgruppen 20-25 år med unntak av internett.

n= 1116

? Hvor viktig eller uviktig er følgende kilder for å gi deg nyttig informasjon om utdanningsmuligheter?

Resultater fra 2021

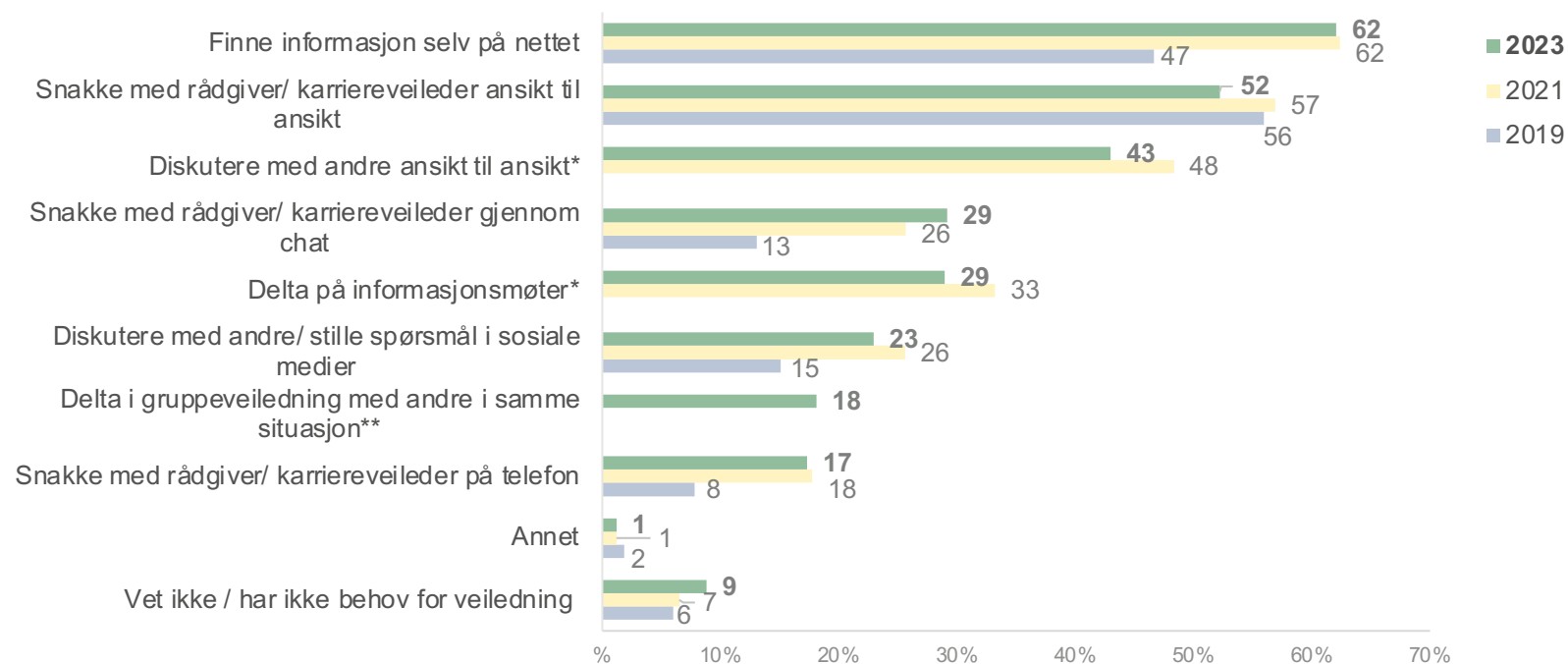

n= 1103

? Hvor viktig eller uviktig er følgende kilder for å gi deg nyttig informasjon om utdanningsmuligheter?

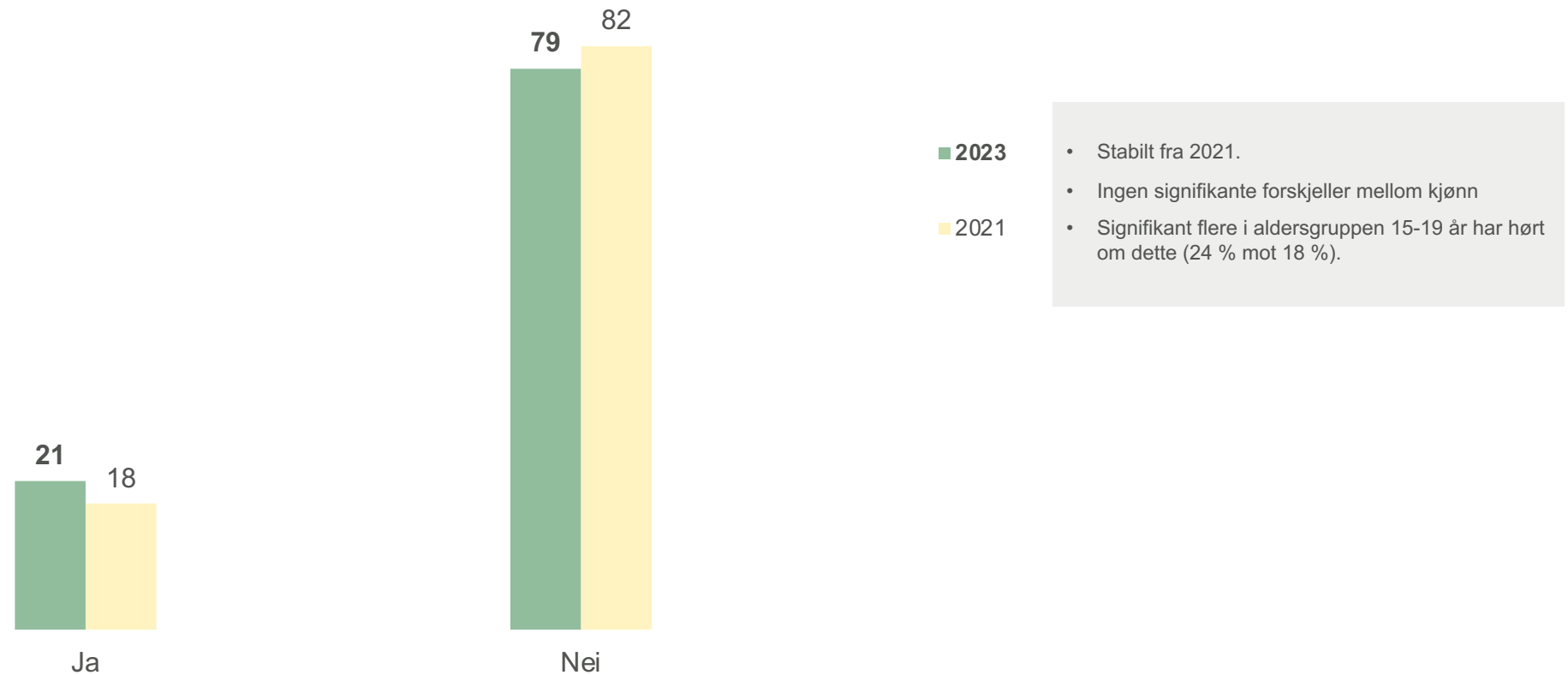
Flest vil finne informasjon selv på nettet eller snakke med rådgiver ansikt til ansikt

- Signifikant nedgang i andel som vil snakke med rådgiver/karriereveileder eller andre ansikt til ansikt, samt delta på informasjonsmøter siden 2021.
- Kvinner foretrekker i signifikant større grad enn menn samtlige kanaler med unntak av å snakke med rådgiver via telefon.
- Personer mellom 20 og 25 år foretrekker på sin side oftere å finne informasjon selv på nettet (70 %), delta på informasjonsmøter (33 %) og snakke med rådgiver via chat (32 %) eller telefon (20 %).

Kun 2 av 10 (21 %) har hørt om en offentlig e-veiledningstjeneste

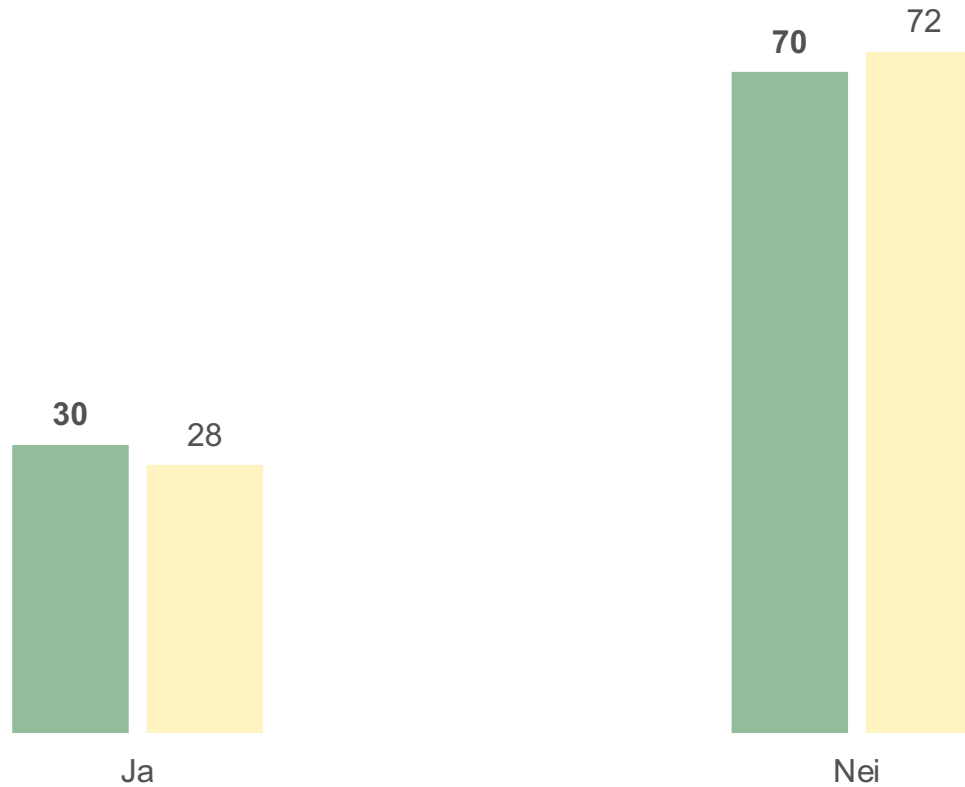
n= 1116

? Har du hørt om en offentlig e-veiledningstjeneste der du kan chatte eller snakke med en karriereveileder?

*Nytt spørsmål i 2021

3 av 10 har hørt om karriereveiledning.no

■ 2023

■ 2021

- Stabilt fra 2021.
- Ingen signifikante forskjeller mellom kjønn og alder.

n= 1116

? Har du hørt om karriereveiledning.no?

*Nytt spørsmål i 2021

Del 4

UTDANNING.NO

KJENNSKAP FORTSETTER Å ØKE

96 % har kjennskap til nettstedet Utdanning.no. Denne andelen har økt signifikant med 5 prosentpoeng siden 2021 og totalt 12 prosent-poeng siden 2019.

Blant de som har kjennskap er det 9 av 10 som har brukt Utdanning.no til å finne informasjon om utdanninger og yrker. Denne andelen har stabilisert seg etter en økning fra 2019.

TILFREDSHET NOE NED, MEN FREMDELES HØY

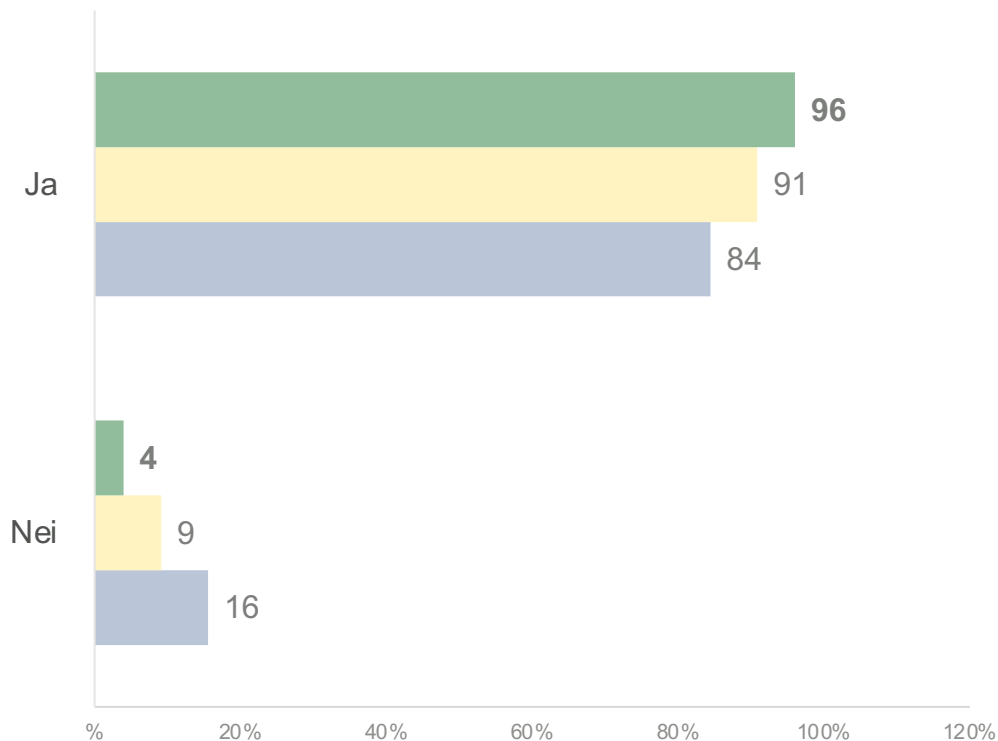
Tilfredsheten med innholdet på Utdanning.no har gått opp etter et fall i 2021 og er omtrent på nivå med 2019. De fleste (82 %) som har brukt Utdanning.no har vært fornøyd med nettsiden sitt innhold om utdanninger og yrker.

GRUNNER TIL MISNØYE

Blant de få personene som er misfornøyde med innholdet på nettsiden (19 stykker) er det flere som nevner at de savner utdypende informasjon, særlig om yrker som ikke er typisk tradisjonelle. De savner videre mer objektiv informasjon og generelt mer informasjon om hvordan de er å ha det spesifikke yrket.

Økende kjennskap til utdanning.no

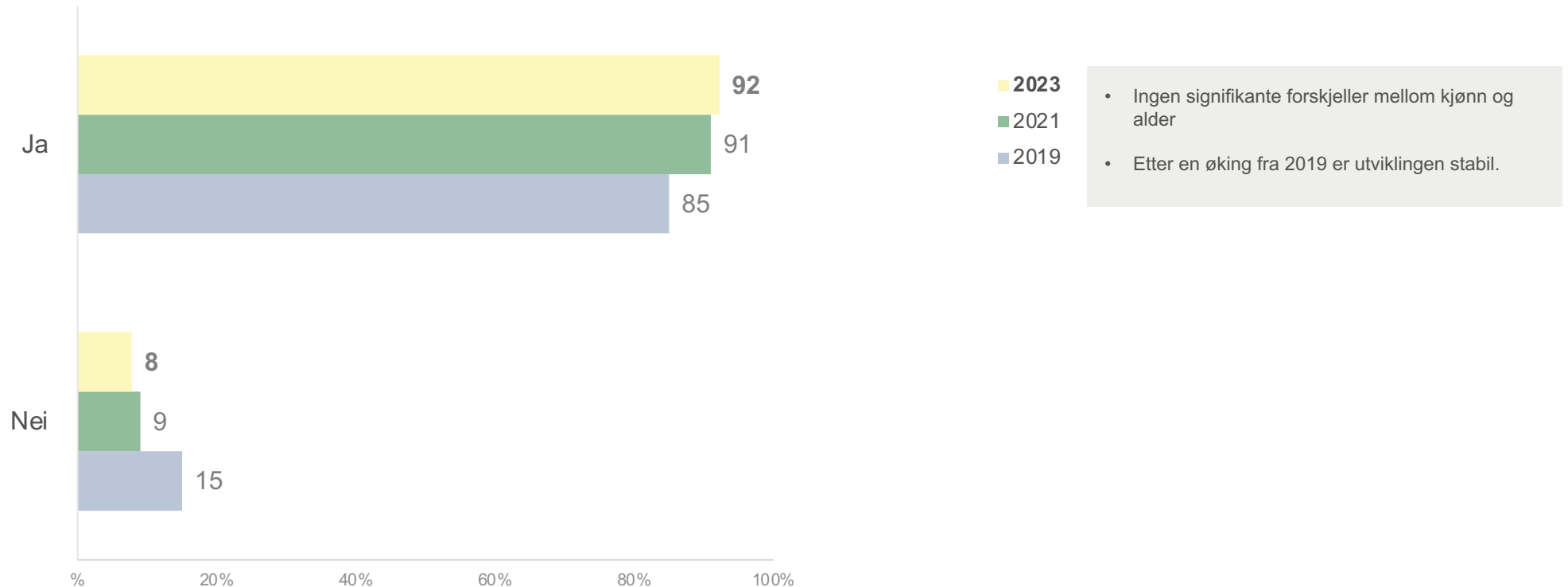

■ 2023
■ 2021
■ 2019

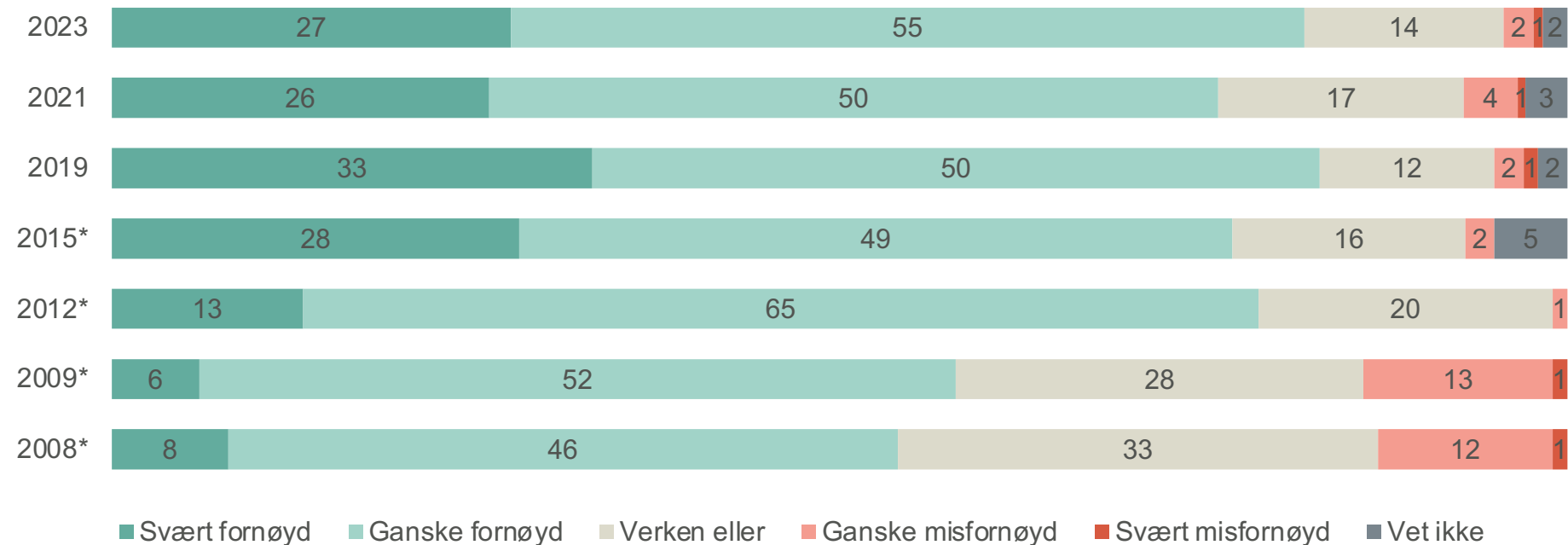
- Nesten alle kjenner til nettstedet *Utdanning.no*. Andelen har steget med 12 prosentpoeng siden 2019. Økningen er signifikant.
- Ingen signifikante forskjeller mellom kjønn og aldersgruppene.

Av de som kjenner til Utdanning.no har 9 av 10 (92 %) benyttet seg av nettsiden til å finne informasjon om utdanning og yrker

82 % av de som har benyttet seg av Utdanning.no sier de er svært eller ganske fornøyd med nettsiden - økning fra 2021

• Ingen signifikante forskjeller på fornøydhet mellom kjønn og alder.

*Tidligere spørsmålsformulering: «Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med utdanning.no sin informasjon om utdanninger, yrker og karriere?»
«Vet ikke» var ikke et svaralternativ i 2008, 2009 og 2012.

n= 988

? Hvor fornøyd eller misfornøyd er du med Utdanning.no sitt innhold om utdanninger og yrker? FILTER: De som har brukt Utdanning.no

Det er ikke mange som er misfornøyde, og de ønsker generelt mer konkret og praktisk informasjon – gjerne om spesifikke yrker

Føler det mangler et mer overordnet bilde av yrkene man kan få fra de ulike utdanningene. Hadde vært supert om det hadde vært en portal der du klikket deg gjennom ulike veier med utdanning og så får du opp ulike retninger man kan ta med sommerjobb/ internships / jobb

Jeg synes ikke det er noe oversiktlig

Det er vagt og overdrevet idyllisk skrevet, få detaljer om arbeidshverdag og studieemner, mangler flere yrkestitler osv

Kjedelig fremstilling og et litt stort fokus på tradisjonelle yrker og stillinger

De anbefaler bare at man kan bli lærer når man har studert musikk...

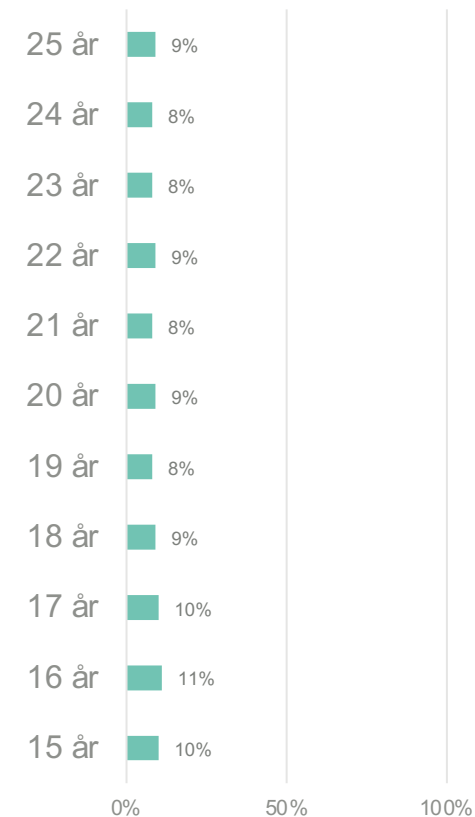
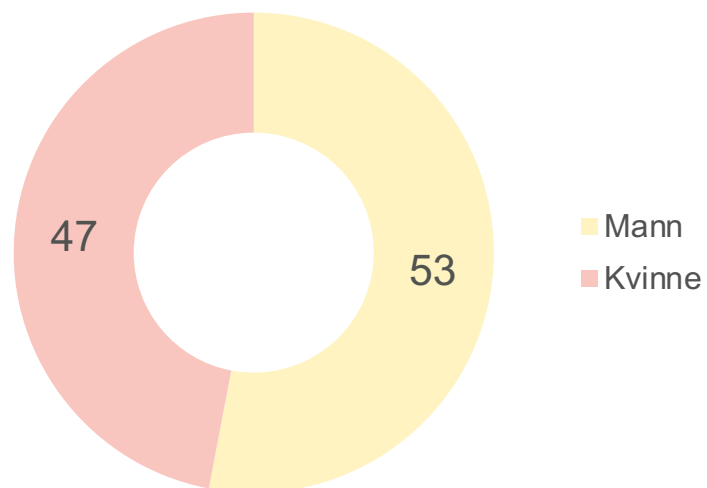
Del 5

BESKRIVELSE AV UTVALGET

Kjønn og alder

Uvektede tall

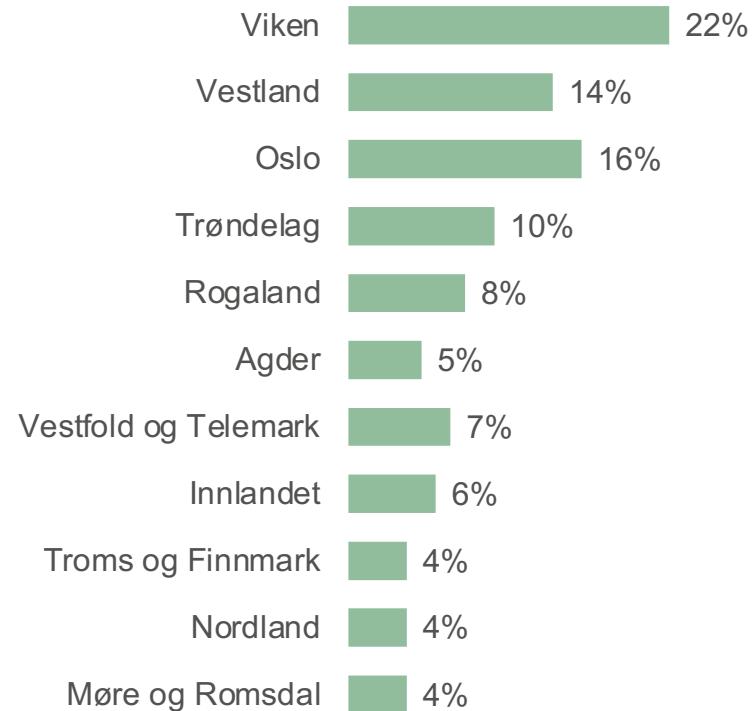
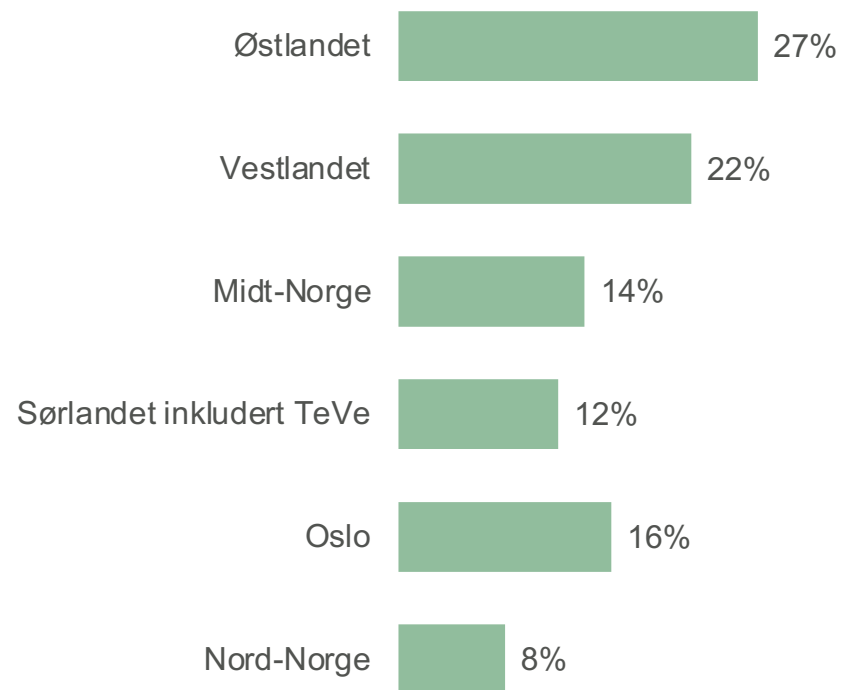
n= 1116

? Er du mann eller kvinne? | Hva er din alder?

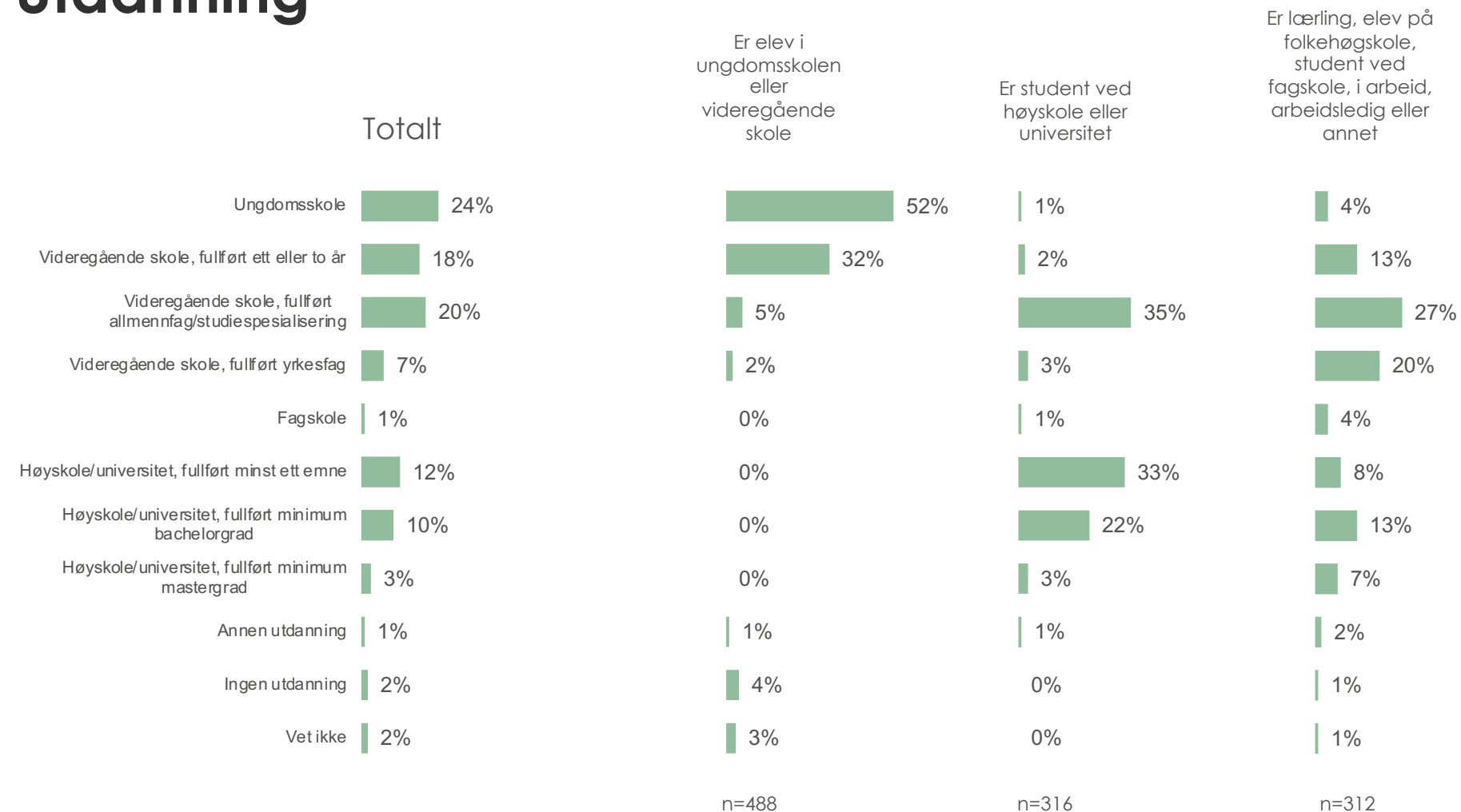

Landsdel og fylker

Uvektede tall

Utdanning

n= 1116

? Hva er din høyeste fullførte utdanning?

| Hva gjør du i dag?

Bjørn Jacobsen
Seniorrådgiver

✉ bj@opinion.no
☎ + 47 900 50 355

Line Bjerke
Senioranalytiker

✉ line.bjerke@opinion.no
☎ +47 469 50 881

Opinion:

www.opinion.no

hei@opinion.no

[@opinionoslo](https://www.instagram.com/opinionoslo)